

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ
КАФЕДРА ІНФОРМАТИКИ
ТА ФІЗИКО-МАТЕМАТИЧНИХ ДИСЦИПЛІН**

**МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
З ДИСЦИПЛІНИ
«ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ
ТА АВТОРСЬКЕ ПРАВО»
ДЛЯ СТУДЕНТІВ ДРУГОГО (МАГІСТЕРСЬКОГО)
РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ
Галузі знань 12 Інформаційні технології
Спеціальності 126 Інформаційні системи та технології
ОПП «Управління ІТ проєктами»**

Ужгород 2023

Інтелектуальна власність та авторське право: методичні рекомендації з дисципліни для студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 12 Інформаційні технології спеціальності 126 Інформаційні системи та технології ОПП «Управління ІТ проєктами» / Уклад.: Олена ПОПАДИЧ, Ігор ЛЯХ, Василь КУТ. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2023. 79 с.

Методичні рекомендації розраховані на студентів другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 12 Інформаційні технології спеціальності 126 Інформаційні системи та технології ОПП «Управління ІТ проєктами» всіх форм навчання та містять інформацію, що є необхідною до самостійної роботи студентів з дисципліни «Інтелектуальна власність та авторське право». Методичні рекомендації можуть бути корисні для студентів інших спеціальностей факультетів ДВНЗ «УжНУ», аспірантів, викладачів та науковців, що підвищують свою кваліфікацію в сфері охорони прав інтелектуальної власності.

Автори-укладачі:

Попадиш Олена Олександрівна, доктор педагогічних наук, доцент, професор кафедри загальної педагогіки та педагогіки вищої школи ДВНЗ «УжНУ», професор кафедри інформатики та фізико-математичних дисциплін ДВНЗ «УжНУ»,

Лях Ігор Михайлович, кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри інформатики та фізико-математичних дисциплін ДВНЗ «УжНУ»,

Кут Василь Іванович, кандидат технічних наук, доцент, завідувач кафедри інформатики та фізико-математичних дисциплін ДВНЗ «УжНУ»,

Рецензенти:

Менджул Марія Василівна – доктор юридичних наук, доцент, професор кафедри цивільного права та процесу

Шимон Юрій Юрійович – методист кабінету методики викладання суспільно-гуманітарних та художньо-естетичних дисциплін Закарпатського інституту післядипломної педагогічної освіти

Рекомендовано до друку:

*кафедрою загальної педагогіки та педагогіки вищої школи
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
(протокол № 11 від 23.05.2023 р.);*

*кафедрою інформатики та фізико-математичних дисциплін
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
(протокол № 12 від 23.06.2023 р.);*

*науково-методичною комісією факультету суспільних наук
ДВНЗ «Ужгородський національний університет»
(протокол № 8 від 29 червня 2023 р.).*

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	4
1. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	7
2. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ	8
3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	12
4. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ (СЕМІНАРСЬКИХ) ЗАНЯТЬ	16
5. САМОСТІЙНА РОБОТА	18
6. ІНДИВІДУАЛЬНА РОБОТА	21
7. ДЕЯКІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ПО ВИВЧЕННЮ (ОЗНАЙОМЛЕННЮ) НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ	27
8. ПРАВОВІ СИТУАЦІЇ ЗА ТЕМАМИ ЛЕКЦІЙНИХ ТА СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ	29
9. ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	49
10. ПИТАННЯ ДЛЯ ПЕРЕВІРКИ ЗНАНЬ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ	66
11. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ	74

ПЕРЕДМОВА

Глобалізаційні процеси зумовлюють запровадження цифрових технологій, створюють нове середовище для правового регулювання і потребують відповідних законодавчих рішень [3, с. 18]. Саме тому виклики сучасної освіти вимагають від майбутніх інформатиків не лише професійної компетентності, а й правових знань щодо захисту інформації, інтелектуальної власності та авторського права.

Виходячи з мети освітньої програми «Управління ІТ проєктами» (забезпечити студентам здобуття поглиблених теоретичних та практичних знань, умінь та розуміння з інформаційних систем та технологій (ІСТ), що сприяють соціальній стійкості й мобільності випускника на ринку праці, а також дасть їм можливість ефективно виконувати завдання інноваційного характеру відповідного рівня професійної діяльності, яка орієнтована на дослідження й розв'язання складних задач проєктування, розгортання, інтегрування та тестування, впровадження і експлуатацію ІСТ у різних галузях людської діяльності, національної економіки та виробництва) підготовки фахівців за другим (магістерським) рівнем вищої освіти у галузі знань інформаційних технологій [4], важливо формувати в майбутніх комп'ютерників знань про охорону інтелектуальної власності та авторського права під час навчання у закладі вищої освіти. Зазначимо, що одним із програмних результатів навчання (ПРН10) за цією програмою є вміння здобувача освіти забезпечувати якісний кіберзахист ІСТ, планувати, організовувати, впроваджувати та контролювати функціонування систем захисту інформації [4].

Для розвитку правової освіти та вдосконалення загальної правової культури людей Кабінет Міністрів України ухвалив Постанову «Про національну програму правової освіти населення» [5]. Необхідним елементом доступу майбутніх фахівців комп'ютерної галузі до права є правова освіта, яка формує і позитивно ставлення громадян до державних інститутів. Однією з її ознак є їх обізнаність з життєво необхідними юридичними законами, а також уміння і навички їх використання у повсякденному житті [6, с. 273]. З огляду на це до освітньої програми «Управління ІТ проєктами» запроваджено навчальну дисципліну «Інтелектуальна власність та авторське право» [4], яка має важливе значення у фаховій підготовці зазначених фахівців, оскільки навчання спеціалістів нового типу вимагає знань у сфері інтелектуальної власності та авторського права.

Виховання правової культури у молодого покоління, зокрема випускників спеціальності «Інформаційні системи та технології», дозволить не лише успішно вирішити проблеми інтелектуального піратства, а й підняти інноваційні процеси на новий рівень. Звісно, що здобуття знань у сфері інтелектуальної власності у системі безперервної освіти необхідно будувати у взаємозв'язку «учень – студент – фахівець». Ще у старших класах школи слід знайомити учня з основами правової культури, у тому числі в галузі

інтелектуальної власності. У закладі вищої освіти студент (особливо технічних спеціальностей) повинен вчитися комплексному підходу до інновацій. Потім потрібно здійснювати перепідготовку спеціалістів, готувати докторів філософії та докторів наук.

Найважливішою умовою ефективного формування інтелектуальної власності у сфері інформатики є готовність фахівців комп'ютерної галузі до інноваційної діяльності, уміння вирішувати творчі завдання та використовувати різні об'єкти інтелектуальної власності у своїй професійній діяльності. Україна, як і більшість країн, що стимулюють розвиток цифрової економіки, формує відповідну базу, стратегію, яка ставить за мету формування сприятливих умов для розбудови інформаційного суспільства з ринковою економікою та створення широких можливостей для задоволення потреб і вільного розвитку особистості [7].

Інноваційний потенціал тією чи іншою мірою властивий майже кожній людині. Однак на шляху реалізації нововведень стоять інертність, небажання переучуватися, консерватизм, корпоративні інтереси тощо. Останнім часом через якісно нові виробничі відносини значно підвищилися вимоги до рівня підготовки молодих спеціалістів у всіх галузях, тому числі і в галузі проєктування технологій. Це значною мірою пов'язано з проблемою формування та розвитку свідомості студентів – майбутніх спеціалістів, які мають жити в епоху високих технологій. Низький рівень патентних знань або їх відсутність надалі може спричинити труднощі у їхній професійній кар'єрі. Важливо також сформувати у студентів шанобливе ставлення до авторського права. Для цього на прикладах із життя слід порушити проблему «піратства» – розглянути права розробника програмного продукту, автора винаходу, промислового зразка тощо. Обсяг навчального матеріалу, який слід відобразити в програмі з дисципліни «Інтелектуальна власність та авторське право» має бути широким, але не складним для сприйняття. Треба вміло відбирати матеріал, ілюструючи прикладами те чи інше положення законодавства. Важливу роль у підвищенні патентної культури майбутніх спеціалістів грає викладач, особливо якщо він сам є активним новатором, свого роду генератором ідей. Творчо активний викладач може виховати цілий колектив молодих новаторів, які, відчувши смак та інтерес до творчості, вже на студентській лаві можуть стати авторами винаходів, промислових зразків, корисних моделей, програмного забезпечення тощо. У галузі охорони прав інтелектуальної власності у всесвітній мережі існує безліч проблем, що потрібно вирішувати, насамперед, на законодавчому рівні, а це також дає неабиякий поштовх до подальших теоретичних досліджень. У цивілістичній науці сформувалася і набула поширення позиція, що основною перешкодою на шляху розвитку права інтелектуальної власності через Інтернет вважається: конфлікт доменних імен (імена, що використовуються для адресації комп'ютерів і ресурсів в інтернеті) і торговельних марок (знаків для товарів та послуг) [8, с. 65]. Необхідно також враховувати законодавство про ІТ та цифровізацію [9].

Незважаючи на те, що сьогодні велика увага приділяється проблемам правової охорони інтелектуальної власності, важливим залишається те, що встановлені у Цивільному кодексі України способи захисту прав на результати інтелектуальної діяльності потребують подальшого удосконалення в частині спрощення авторам самої процедури результатів інтелектуальної власності [10].

Актуальність курсу. Успішний розвиток будь-якої держави в сучасних умовах неможливий без належної інтелектуалізації суспільно-корисної діяльності. Інтелектуальна, творча діяльність визначає зміст і напрями розвитку України. Питання всебічної охорони інтелектуальних продуктів на сьогоднішній день залишається відкритим. Проблема правової охорони навчального, методичного, наукового забезпечення, захисту проєктів у науково-дослідній сфері та дотримання академічної доброчесності є одним із найважливіших напрямків стратегії розвитку України. Інтелектуальна власність відіграє важливу роль у комерційній, виробничій, підприємницькій, зовнішньоекономічній діяльності підприємств і організацій та в освітній сфері. Уведені в господарський обіг такі об'єкти інтелектуальної власності, як винаходи, корисні моделі, промислові зразки, знаки для товарів та послуг, комп'ютерні програми, бази даних, твори науки, літератури, мистецтва тощо не лише приносять прибутки, але й значно підвищують конкурентоспроможність вітчизняних суб'єктів господарювання на світовому ринку. Відповідно питання правової охорони та використання інтелектуальної власності залишаються актуальними в діяльності суб'єктів господарювання. Таким чином, виникає потреба у кваліфікованих кадрах, які розуміють сутність інтелектуальної власності загалом та її особливості у вищій школі зокрема, а також володіють знаннями та навичками стосовно правового механізму захисту прав інтелектуальної власності.

Проблематика (зміст дисципліни), яка буде розглянута у процесі вивчення навчальної дисципліни. У процесі вивчення навчальної дисципліни «Інтелектуальна власність та авторське право» магістри будуть орієнтуватися у загальних положеннях про інтелектуальну власність, авторському праві та суміжних правах, праві промислової власності, патентному праві, набутті права на об'єкти інтелектуальної власності, в розпорядженні правами інтелектуальної власності, захисті прав інтелектуальної власності, в інтелектуальній власності на наукове відкриття, раціоналізаторську пропозицію, комерційну таємницю, в інтелектуальній власності в сфері інноваційної діяльності, проблемі розвитку відносин інтелектуальної власності, в академічній доброчесності та її порушенні, в актуальних проблемах та тенденціях розвитку інтелектуальної власності, в інноваційній діяльності та трансфері технологій.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен знати: основні поняття системи правової охорони інтелектуальної власності; норми законодавства України про інтелектуальну власність; суть і природу об'єктів і суб'єктів права інтелектуальної власності; інституційну структуру

системи охорони прав інтелектуальної власності; види правопорушень у сфері права інтелектуальної власності; способи захисту прав інтелектуальної власності в разі їх порушення; захист від неправомірних посягань на проект, програму; основні прояви академічної нечесності та шляхи її подолання; види плагіату та способи його виявлення; способи захисту інтелектуальної власності в закладі освіти; **уміти**: визначати результати інтелектуальної, творчої діяльності людини, що підлягають охороні права інтелектуальної власності; з'ясувати, до якої категорії об'єктів права інтелектуальної власності належить той чи інший об'єкт; захищати свої права в разі їх порушення; виявляти наявність порушення прав інтелектуальної власності, зокрема таких, як плагіат (академічний плагіат), піратство тощо; компетентно застосовувати правові норми національного та міжнародного законодавства з питань інтелектуальної власності; успішно самостійно вирішувати юридичні завдання та ситуації з питань інтелектуальної власності в закладі освіти; обирати належний спосіб захисту порушених прав інтелектуальної власності; чинити протидію девіантній суспільній практиці; виявляти плагіат і захищати свою та чужу інтелектуальну власність; використовувати правові технології в процесі створення проекту, програми; захищати інтелектуальний продукт у полікультурному середовищі.

1. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «**Інтелектуальна власність та авторське право**» є формування у здобувачів освіти комплексу теоретичних знань із питань інтелектуальної власності; опанування основних теоретико-методологічних категорій інтелектуальної власності в освітній сфері; формування навичок практичного застосування здобутих знань та набутих навичок самостійного розв'язання проблем щодо реалізації норм законодавства з інтелектуальної власності в освітній сфері, знань щодо нормативно-правового забезпечення проєктної діяльності; формування академічної культури та нетолерантного ставлення до проявів академічного шахрайства; формування ефективної мотивації до самоосвіти та розвитку, здатності до критичного мислення і перевірки фактів; формування знань щодо використання та захисту інтелектуальної власності в полікультурному середовищі.

Завдання курсу «Інтелектуальна власність та авторське право»: ознайомлення здобувачів освіти з компонентною та організаційною структурами системи охорони прав інтелектуальної власності в Україні; формування комплексу знань щодо процедур набуття прав інтелектуальної власності, їх реалізації та захисту; розуміння сутності академічної доброчесності та нечесності, окреслення шляхів і способів підвищення академічної культури; набуття правових компетентностей, що дозволяють розробляти і реалізовувати нові освітні інструменти, проєкти та інтегрувати їх в освітнє середовище закладу освіти; виявлення аналітичних, критичних і творчих здібностей студентів; формування комплексу знань щодо правового

використання сучасних інформаційно-комунікаційних та цифрових технологій у освітній діяльності; набуття правових компетентностей, що дозволяють захищати інтелектуальний продукт у полікультурному середовищі.

2. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Викладання та навчання: компетентнісне, студенто-центроване, проблемне, практично-спрямоване навчання, самонавчання.

Методи демонстрування результатів навчання: словесні, наочні, практичні, репродуктивні, проблемні, частково-пошукові, дослідницькі методи навчання.

Методи та форми дистанційного навчання – система Moodle; – інтернетконференція Cool Meet.

Технології навчання: інформаційно-комунікаційні, проєктні, інтерактивні, модульні, ігрові, співробітництва.

Засоби оцінювання: накопичувальна бально-рейтингова система, що передбачає оцінювання студентів за усі види аудиторної та позааудиторної навчальної діяльності, спрямовані на опанування навчального навантаження з освітньої програми: поточний контроль, поетапний, модульний, підсумковий контроль, усний залік.

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни «Інтелектуальна власність та авторське право» є:

- поточний контроль, який під час вивчення навчальної дисципліни проходить у індивідуальній, груповій, фронтальній формах;
- модульна контрольна робота з навчальної дисципліни «Інтелектуальна власність та авторське право», яка передбачає варіанти завдань із переліку теоретичних питань та тестових завдань;
- підсумковий контроль – залік, який проводиться в усній формі.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Під час семестру студенти вивчають два змістових модулі з дисципліни. Після виконання кожного змістового модуля здійснюється поточний контроль у вигляді письмової роботи. Студенти, які не відвідували лекції, або не в повному обсязі виконали програму практичних занять, до поточного модульного контролю не допускаються. Вони мають право на відпрацювання пропущених занять.

Поточне оцінювання здійснюється за такими складовими:

- активність під час аудиторних занять, виконання індивідуальної та самостійної роботи;

- виконання модульних завдань.

Оцінювання модульних завдань. Після виконання програми змістового модулю у визначений деканатом термін здійснюється поточний модульний контроль у вигляді письмової роботи, який оцінюється у межах від 1 до 50 балів.

Модульна робота 1 (max. – 50 б.)

1) Теоретичні завдання: дайте відповідь на 2 питання (2x15б. = max. – 30 б.).

2) Тестові завдання: (20x1б. =max. – 20 б.).

Модульна робота 2 (max. – 50 б.)

1) Теоретичні завдання: дайте відповідь на 2 питання (2x15б. = max. – 30 б.).

2) Тестові завдання: (20x1б. =max. – 20 б.).

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

Після виконання програми змістового модулю у визначений деканатом термін здійснюється поточний модульний контроль у вигляді виконання письмових завдань репродуктивного й творчого характеру, який оцінюється від 1 до 50 балів. Якщо з об'єктивних причин студент не пройшов модульний контроль у визначений термін, то він має право з дозволу деканату пройти його протягом двох тижнів після виникнення заборгованості.

50 балів (оцінка «відмінно») – студент виконав запропонований йому варіант завдання у повному обсязі і виявив при цьому:

- глибокі та повні знання матеріалу дисципліни;
- вільне володіння науковою термінологією;
- творчу самостійність;
- високу культуру оформлення знань та відповідний рівень умінь і навичок.

40 балів (оцінка «добре») – студент виконав запропонований йому варіант завдання у повному обсязі, дав вичерпну відповідь на усі питання, проявив творчу самостійність, добре орієнтується в сучасних проблемах основ педагогіки, продемонстрував високу культуру оформлення знань, належний рівень умінь та навичок, але в роботі наявні окремі несуттєві помилки. Ставиться за виконання 75 % усіх завдань.

30 балів (оцінка «задовільно») – студент проявив задовільні знання матеріалу, але допустив при цьому окремі грубі фактичні помилки та неточності, а культура оформлення знань та рівень його умінь і навичок ще недостатні. Правильно виконано більше 50% запропонованих завдань.

20 балів (оцінка «незадовільно») – студент не виявив достатніх фахових знань із предмета, не реалізував завдання через загальну слабку

орієнтацію в програмовому матеріалі, а культура його мовлення й оформлення знань незадовільні. Завдань виконано менше ніж 50 %.

Якщо з об'єктивних причин студент не пройшов модульний контроль у визначений термін, то він має право за дозволом деканату пройти його протягом двох тижнів після виникнення заборгованості.

Оцінювання активності під час аудиторних занять, індивідуальної та самостійної роботи здійснюється у межах 50 балів за кожен із модулів:

- **мак 20 балів** – опрацьовано увесь практичний (семінарський) матеріал (4 заняття за відповідний модуль по мак 5 балів за кожне заняття);

- **мак 20 балів** – підготовка індивідуального навчально-дослідного завдання згідно тем, передбачених програмою за відповідний модуль та його захист;

- **мак 10 балів** – підготовка реферату згідно тем, передбачених програмою за відповідний модуль та його захист.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю

Підсумковим семестровим контролем із дисципліни «Інтелектуальна власність та авторське право» є залік, який проводиться в усній формі. Студент, який у результаті поточного оцінювання або підсумкового контролю за модулем отримав більше 60 балів, має право не складати залік із дисципліни. У такому випадку в заліково-екзаменаційну відомість заноситься загальна підсумкова оцінка. Для покращення підсумкової оцінки з дисципліни складання заліку є обов'язковим.

Студент, який у результаті підсумкового оцінювання отримав середнє арифметичне менше 60 балів, зобов'язаний складати залік із дисципліни. У разі, коли відповіді студента під час заліку оцінені менш ніж 60 балів, він (вона) отримує незадовільну підсумкову оцінку.

Оцінювання навчальних досягнень та практичних навичок студентів здійснюються за 100-бальною системою. Загальна кількість балів за семестр з навчальної дисципліни складається із середнього арифметичного балу за модулі та балів за поточний контроль.

Студент, який у результаті поточного оцінювання або підсумкового контролю за модулем отримав більше 60 балів, має право не складати залік із дисципліни. У такому випадку в заліково-екзаменаційну відомість заноситься загальна підсумкова оцінка. За умови, що студент (ка) хоче покращити підсумкову оцінку за модуль із дисципліни, він (вона) має складати залік. У разі, коли відповіді студента під час заліку оцінені менш ніж 60 балів, він (вона) отримує незадовільну підсумкову оцінку.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену,	для заліку

		курсного проекту (роботи), практики	
90 – 100	A	відмінно	Зараховано
82-89	B	добре	
74-81	C		
64-73	D	задовільно	
60-63	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст навчальної дисципліни

Модуль 1. Поняття, система та захист інтелектуальної власності

Тема 1. Загальні положення про інтелектуальну власність.

Поняття та правова природа права інтелектуальної власності. Структура, ознаки та особливості інтелектуальної власності. Державна система охорони та захисту інтелектуальної власності. Право інтелектуальної власності та його джерела. Суб'єкти права інтелектуальної власності. Зміст права інтелектуальної власності. Співвідношення права інтелектуальної власності та права власності. Об'єкти і суб'єкти права інтелектуальної власності. Національна та міжнародна законодавча база інтелектуальної власності. Структура національної системи охорони інтелектуальної власності. Загальні положення міжнародно-правової охорони права інтелектуальної власності. Міжнародно-правова охорона авторських та суміжних прав. Міжнародно-правова охорона об'єктів промислової власності.

Тема 2. Авторське право та суміжні права.

Правові, історичні аспекти розвитку авторського права в світі та в Україні. Поняття та правова природа авторського права. Джерела авторського права. Об'єкти авторського права: поняття та класифікація. Твори, які не є об'єктами авторського права. Суб'єкти авторського права та їх класифікація. Особисті немайнові права автора. Майнові права суб'єктів авторського права. Випадки обмеження майнових прав автора. Строк дії особистих немайнових та майнових авторських прав. Правові наслідки закінчення строку дії майнових авторських прав. Загальні положення щодо захисту авторського права в Україні. Порушення авторського права, що є підставою для відповідальності. Цивільно-правові способи захисту авторського права. Адміністративно-правові способи захисту авторського права. Кримінально-правові способи захисту авторського права. Форми співавторства, правове регулювання прав співавторів. Колективне управління авторським правом. Службовий твір. Поняття та особливості суміжних прав. Об'єкти та суб'єкти суміжних прав. Зміст суб'єктивних суміжних прав. Строк дії особистих немайнових та майнових суміжних прав. Колективне управління суміжними правами. Захист суміжних прав.

Тема 3. Право промислової власності. Патентне право.

Поняття та джерела патентного права. Об'єкти та суб'єкти патентного права. Поняття, види та межі чинності патенту. Заявка на видачу патенту: порядок подання, зміст та правове значення. Зміст прав інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок. Захист прав винахідника

(автора промислового зразка) та патентовласника. Загальна характеристика інституту правових засобів індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг. Право інтелектуальної власності на комерційне (фірмове) найменування. Право інтелектуальної власності на торговельну марку (знак для товарів та послуг). Класифікація торгових марок. Бренд. Логотип. Слоган. Право інтелектуальної власності на зазначення походження товарів. Промисловий зразок.

Тема 4. Набуття прав на об'єкти інтелектуальної власності. Розпорядження правами інтелектуальної власності. Мета і основні способи комерціалізації прав інтелектуальної власності. Ліцензія як правова форма розпорядження правами інтелектуальної власності. Процедура оформлення прав на об'єкти інтелектуальної власності, комплект документації, нормативні акти, мито та збори. Характеристика договорів у сфері інтелектуальної власності. Загальні положення про цивільно-правовий договір. Види договорів. Форма договорів у сфері інтелектуальної власності. Державна реєстрація договорів у сфері інтелектуальної власності. Особливості окремих видів договорів інтелектуальної власності у сфері освіти.

Тема 5. Захист прав інтелектуальної власності. Поняття та система захисту прав у сфері інтелектуальної власності. Дії, що вважаються порушенням прав. Права власника охоронного документу в разі порушення його прав. Основні форми, засоби і способи захисту прав інтелектуальної власності. Процедура захисту прав інтелектуальної власності. Міжнародні угоди. Забезпечення захисту прав інтелектуальної власності в судах. Адміністративний захист прав інтелектуальної власності. Захист авторських і суміжних прав, захист прав на винаходи, захист прав на комерційну таємницю. Категорії суперечок. Суперечки про визнання (невизнання) результату інтелектуальної діяльності об'єктом інтелектуальної власності. Суперечки, що стосуються порушення прав на об'єкти інтелектуальної власності. Форми, порядки та способи захисту права інтелектуальної власності. Юрисдикційна форма захисту. Неюрисдикційна форма захисту. Особливості захисту інтелектуального продукту в полікультурному середовищі.

Модуль 2. Актуальні проблеми та тенденції розвитку інтелектуальної власності

Тема 6. Інтелектуальна власність на наукове відкриття, раціоналізаторську пропозицію, комерційну таємницю. Законодавство в галузі наукового відкриття. Права науковців, захист прав, належність права. Поняття та об'єкти раціоналізаторської пропозиції. Суб'єкти права інтелектуальної власності на раціоналізаторську пропозицію. Порядок

оформлення прав на раціоналізаторську пропозицію. Зміст прав на раціоналізаторську пропозицію. Захист прав на раціоналізаторські пропозиції. Інститут комерційної таємниці в правовій системі України. Поняття та ознаки комерційної таємниці. Перелік відомостей, що не становлять комерційної таємниці. Суб'єкти права інтелектуальної власності на комерційну таємницю. Зміст прав інтелектуальної власності на комерційну таємницю. Правові засоби захисту комерційної таємниці.

Тема 7. Інтелектуальна власність у сфері інноваційної діяльності. Менеджмент у сфері інтелектуальної власності. SWOT-аналіз Національної системи інтелектуальної власності. Напрями для розширення міжнародного співробітництва. Маркетинг інтелектуальної власності. Роль та вплив міжнародних стандартів Всесвітньої організації інтелектуальної власності на гармонізацію та уніфікацію національної патентної документації. Суттєве значення інноваційної діяльності особистості і підприємства. Інноваційний капітал. Власність інноваційної діяльності.

Тема 8. Проблеми розвитку відносин інтелектуальної власності в цифровому просторі. Прогрес у розвитку сучасних інформаційно-комунікативних технологій та захист прав інтелектуальної власності. Природні права людини, як недоторканність особи, свобода слова, думки, право на користування досягненнями культури, на доступ до інформаційних ресурсів та захист прав інтелектуальної власності у цифровому просторі. Основоположні моменти у правовому регулюванні захисту авторських прав в Інтернеті. Контрафакція і піратство як світова проблема.

Тема 9. Академічна доброчесність та її порушення. Поняття академічної культури та академічної доброчесності. Академічна культура й етика. Нерозривність принципів академічної свободи і відповідальності; прав і обов'язків усіх учасників навчального процесу. Інтелектуальна свобода. Доброчесність викладача та адміністрації як передумова доброчесності студента. Академічна нечесність та шляхи її попередження. Основні прояви академічної нечесності. Форми та методи запобігання академічній нечесності. Кодекси честі. Професійні кодекси як транслятори фундаментальних моральних принципів в усі сфери професійної діяльності.

Тема 10. Актуальні проблеми та тенденції розвитку інтелектуальної власності в сучасному світі. Охорона інтелектуальної власності в Україні: проблеми і можливості розв'язання: забезпечення міжнародно-правових умов, забезпечення розвитку внутрішнього правового поля, організація управління й розвиток інфраструктури в сфері охорони інтелектуальної власності. Захист прав власників і споживачів від недобросовісної конкуренції. Освіта й формування громадянської свідомості.

Плагіат та захист права інтелектуальної власності. Відкритий доступ до знань (концепція «суспільного надбання», концепція відкритого дозволу (Open Access) в сучасному інформаційному просторі). Плагіат як явище: причини та передумови виникнення. Плагіат від античності до сьогодні. Види та способи плагіату. Основні правила використання оригінальних текстів, цитування і оформлення покликань. Виявлення плагіату. Антиплагіатні програми.

Тема 11. Інноваційна діяльність та трансфер технологій.

Сутність трансферу технологій. Інноваційне підприємництво. Сутність технологічної інфраструктури. Класифікація та характеристика об'єктів технологічної інфраструктури (науково-технологічні парки, бізнес-інкубатори, центри трансферу технологій, центри колективного користування, інноваційно-технологічні центри, технологічні кластери). Творчий проєкт як педагогічний феномен. Нормативно-правове забезпечення проєктної діяльності. Технологічна інфраструктура. Державне регулювання трансферу технологій в Україні. Світова практика регулювання в сфері трансферу технологій. Міжнародний трансфер технологій. Система управління трансфером технологій.

4. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ (СЕМІНАРСЬКИХ) ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1	<p>Практичне заняття 1/1. Тема 2. Авторське право та суміжні права.</p> <p>1.Правові й історичні аспекти розвитку авторського права в світі та в Україні.</p> <p>2.Поняття та правова природа авторського права. Джерела авторського права.</p> <p>3.Об'єкти авторського права: поняття та класифікація. Твори, які не є об'єктами авторського права. Суб'єкти авторського права та їх класифікація. Особисті немайнові права автора.</p> <p>4.Майнові права суб'єктів авторського права. Випадки обмеження майнових прав автора. Строк дії особистих немайнових та майнових авторських прав. Правові наслідки закінчення строку дії майнових авторських прав. Загальні положення щодо захисту авторського права в Україні.</p> <p>5.Порушення авторського права, що є підставою для відповідальності.</p> <p>6.Цивільно-правові способи захисту авторського права. Адміністративно-правові способи захисту авторського права. Кримінально-правові способи захисту авторського права.</p> <p>7. Поняття та особливості суміжних прав.</p>	2	2
2	<p>Практичне заняття 2. Тема 5. Захист прав інтелектуальної власності.</p> <p>1.Поняття та система захисту прав у сфері інтелектуальної власності. Дії, що вважаються порушенням прав. Права власника охоронного документу в разі порушення його прав.</p> <p>2.Основні форми, засоби і способи захисту прав інтелектуальної власності. Процедура захисту прав інтелектуальної власності.</p> <p>3.Міжнародні угоди. Забезпечення захисту прав інтелектуальної власності в судах. Адміністративний захист прав інтелектуальної власності. Захист авторських і суміжних прав, захист прав на винаходи, захист прав на комерційну таємницю.</p> <p>4.Категорії суперечок. Суперечки про визнання (невизнання) результату інтелектуальної діяльності об'єктом інтелектуальної власності.</p> <p>5.Форми, порядки та способи захисту права інтелектуальної власності. Юрисдикційна форма захисту. Неюрисдикційна форма захисту.</p>	2	0

3	<p>Практичне заняття 3. Тема 8. Проблеми розвитку відносин інтелектуальної власності в цифровому просторі.</p> <p>1.Прогрес у розвитку сучасних інформаційно-комунікативних технологій та захист прав інтелектуальної власності.</p> <p>2.Природні права людини як недоторканність особи. Свобода слова, думки, право на користування досягненнями культури, на доступ до інформаційних ресурсів та захист прав інтелектуальної власності у цифровому просторі.</p> <p>3.Основоположні моменти у правовому регулюванні захисту авторських прав в Інтернеті.</p> <p>4.Контрафакція і піратство як світова проблема.</p>	2	0
4	<p>Практичне заняття 4/2. Тема 9. Академічна доброчесність та її порушення.</p> <p>1.Поняття академічної культури та академічної доброчесності.</p> <p>2.Академічна культура й етика.</p> <p>3.Інтелектуальна свобода. Доброчесність викладача та адміністрації як передумова доброчесності студента.</p> <p>4.Академічна нечесність та шляхи її попередження. Основні прояви академічної нечесності. Форми та методи запобігання академічній нечесності. Кодекси честі.</p> <p>5.Професійні кодекси як транслятори фундаментальних моральних принципів у всі сфери професійної діяльності.</p>	2	2
5	<p>Практичне заняття 5. Тема 10. Актуальні проблеми та тенденції розвитку інтелектуальної власності в сучасному світі.</p> <p>1.Охорона інтелектуальної власності в Україні: проблеми і можливості розв'язання: забезпечення міжнародно-правових умов, забезпечення розвитку внутрішнього правового поля, організація управління й розвиток інфраструктури в сфері охорони інтелектуальної власності.</p> <p>2.Захист прав власників і споживачів від недобросовісної конкуренції.</p> <p>3.Плагіат та захист права інтелектуальної власності. Відкритий доступ до знань (концепція «суспільного надбання», концепція відкритого дозволу (Open Access) в сучасному інформаційному просторі).</p> <p>4.Антиплагіатні програми.</p> <p>5.Особливості захисту інтелектуального продукту в полікультурному середовищі.</p>	2	0
Разом		10	4

5. САМОСТІЙНА РОБОТА

Самостійна робота є основним способом засвоєння студентами навчального матеріалу в позааудиторний час без участі викладача. Обсяг і зміст самостійної роботи визначається робочою програмою та робочим планом у межах встановленого обсягу годин із навчальної дисципліни, методичними вказівками викладача.

Навчальний матеріал, передбачений навчальним планом для засвоєння студентом у процесі самостійної роботи, виноситься на підсумковий контроль разом із навчальним матеріалом, опрацьованим під час аудиторних занять.

Самостійна робота над навчальною дисципліною включає: опрацювання теоретичних основ прослуханого лекційного матеріалу; вивчення окремих тем питань, що передбачені для самостійного опрацювання; поглиблене вивчення літератури на задану тему та пошук додаткової інформації; підготовка до практичних (семінарських) занять; систематизацію вивченого матеріалу перед заліком; опрацювання та підготовку огляду опублікованих у фахових та інших виданнях статей; розроблення схем, таблиць, діаграм, мультимедійних презентацій тощо.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
Модуль 1. Поняття, система та захист інтелектуальної власності			
1.	Правове регулювання питань інтелектуальної власності	2	2
2.	Права організацій мовлення	2	2
3.	Права виробників фонограм	2	2
4.	Критерії для надання охорони суміжних прав	2	2
5.	Вільне використання об'єктів авторського права	1	2
6.	Особисті немайнові права автора	1	2
7.	Автори та співавтори авторського права	2	2
8.	Роль інтелектуальної власності в створенні добробуту країни	1	2
9.	Роль інтелектуальної власності	2	2
10.	Міжнародне співробітництво в сфері інтелектуальної власності	1	2
11.	Підходи до визначення вартості прав інтелектуальної власності	1	2
12.	Інтелектуальна власність як нематеріальний актив	2	2
13.	Оборотоздатність об'єктів інтелектуальної власності	2	2

14.	Еволюція інтелектуальної власності	2	2
15.	Захист від недобросовісної конкуренції	2	2
16.	Права патентовласника, їх ознаки. Обмеження патентних прав	1	2
17.	Припинення дії патенту і визнання його недійсним	1	2
18.	Радикальна реформа законодавства про промислову власність і патентне право України	1	2
19.	Піратство в сфері інтелектуальної власності	1	2
20.	Відповідальність сторін за порушення авторського договору	1	2
		30	40
Модуль 2. Актуальні проблеми та тенденції розвитку інтелектуальної власності			
21.	Упровадження етичних норм у діяльність студентського самоврядування	1	1
22.	Бухарестська декларація етичних принципів вищої освіти в Європі	1	1
23.	Покарання студентів за академічну нечесність: досвід вишів Західної Європи	1	2
24.	Покарання викладачів й адміністрації університету за академічну нечесність: закордонний досвід	1	1
25.	Етичний кодекс членів Фулбрайтівського товариства України (2008)	1	2
26.	Етичний кодекс ученого України (2009)	1	1
27.	Кодекс наукової етики (проект, 2005)	1	1
28.	«Положення про професійну етику» Американської асоціації університетських професорів (1966, 1987 (зі змінами))	1	1
29.	Відношення студентів до виявів академічної нечесності в Україні та за її межами	1	1
30.	Інтелектуальна власність як аналог матеріальної власності	1	1
31.	Дж. Локк «Про право творця літературного твору»	1	1
32.	Інтелектуальна власність у постіндустріальному й інформаційному суспільстві	1	1
33.	Діяльність Всесвітньої організації інтелектуальної власності (ВОІВ)	1	2
34.	Міжнародні договори із забезпечення авторського права, чинні на території України	1	2

35.	Авторське право: від першого закону про авторське право («Статут королеви Анни» в Англії у(1710 р.) до сьогодні	1	2
36.	Українське законодавство про інтелектуальну власність	1	1
37.	Будапештська ініціатива відкритого доступу (2002)	1	1
38.	Берлінська декларація про відкритий доступ до наукових та гуманітарних знань (2003)	1	2
39.	Розуміння плагіату з античності до сьогодні	1	2
40.	Умови і причини «епідемії плагіату» в Україні	2	2
41.	Університетські положення про запобігання плагіату	1	1
42.	Плагіат	1	1
43.	Різноманіття видів плагіату	1	1
44.	Освіта й формування громадянської свідомості	1	2
45.	Плагіат як явище: причини та передумови виникнення. Плагіат від античності до сьогодні.	1	1
46.	Види та способи плагіату. Основні правила використання оригінальних текстів, цитування і оформлення покликань	2	2
47.	Виявлення плагіату та боротьба з ним	1	2
48.	Основні вимоги до якісного оформлення наукових публікацій	1	1
49.	Суперечки, що стосуються порушення прав на об'єкти інтелектуальної власності	1	2
50.	Нерозривність принципів академічної свободи і відповідальності; прав і обов'язків усіх учасників навчального процесу	1	1
		32	42
	Разом	62	82

6. ІНДИВІДУАЛЬНА РОБОТА

Індивідуальна робота є видом самостійної роботи магістранта, результати якої використовуються в процесі вивчення програмового матеріалу навчальної дисципліни. Завершується виконання магістрантами ІНДЗ прилюдним захистом проекту.

Види індивідуальної роботи (див. «Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни» на ст.8 цієї програми):

- **індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ)** з курсу «Інтелектуальна власність та авторське право»
- **реферат** з курсу «Інтелектуальна власність та авторське право»

Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ) з курсу «Інтелектуальна власність та авторське право» – це вид науково-дослідної роботи магістранта, яка містить результати дослідницького пошуку, відображає певний рівень його навчальної компетентності.

Мета ІНДЗ: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення та практичне застосування знань із навчального курсу, вдосконалення навичок самостійної навчально-пізнавальної діяльності.

Зміст ІНДЗ: завершена теоретична або практична робота в межах навчальної програми курсу, яка виконується на основі знань, умінь та навичок, отриманих під час лекційних, практичних (семінарських) занять і охоплює декілька тем або один із змістових блоків навчального курсу.

Вид ІНДЗ, вимоги до них:

Це науково-педагогічне дослідження у вигляді творчого проекту (машинописний варіант, або відеоряд у вигляді презентації у програмі PowerPoint), що охоплює змістовий блок одного із модулів.

Орієнтовна структура ІНДЗ – вступ, основна частина, висновки, додатки, список використаних джерел.

Реферат з курсу «Інтелектуальна власність та авторське право» – це короткий переказ змісту наукової роботи, книги або вчення, оформлене у вигляді письмової публічної доповіді; доповідь на задану тему, зроблена на основі критичного огляду відповідних джерел інформації (наукових праць, літератури по темі).

Мета реферату: самостійне вивчення частини програмового матеріалу, систематизація, узагальнення, закріплення знань із навчального курсу.

Зміст реферату: завершена теоретична або практична робота у межах навчальної програми курсу.

Вид реферату, вимоги до них:

Це переказ змісту наукової роботи, книги або вчення, оформлене у вигляді письмової публічної доповіді; доповідь на задану тему, зроблена на основі критичного огляду відповідних джерел інформації (наукових праць, літератури по темі)

Орієнтовна структура реферату – вступ, основна частина, висновки, список використаних джерел.

Типова схема виконання та «захисту» індивідуального завдання:

- постановка проблеми, її теоретичне дослідження,
- розробка передбачення результатів (гіпотези);
- «захист» індивідуального завдання;
- оформлення (машинописний варіант, або відеоряд у вигляді презентації у програмі PowerPoint);
- оформлення у тезах, публікаціях (за бажанням студента).

Типова схема виконання та «захисту» реферату:

- постановка проблеми, її теоретичне дослідження,
- «захист» індивідуального завдання;
- оформлення у вигляді письмової публічної доповіді.

Оцінювання:

- **мак 20 балів** – підготовка індивідуального навчально-дослідного завдання відповідно до тем, передбачених програмою та його захист;
- **мак 10 балів** – підготовка реферату відповідно до тем, передбачених програмою та його захист.

Пропонована тематика індивідуальних навчально-дослідних завдань з курсу «Інтелектуальна власність та авторське право»:

Модуль 1. Поняття, система та захист інтелектуальної власності

1. Охарактеризуйте сучасну систему права інтелектуальної власності в Україні та в світі.
2. Поясніть різницю тлумачення сутності прав на результати інтелектуальної діяльності різними науковими підходами та теоріями. Яке практичне значення таких теорій?
3. Поясніть особливості розподілу прав інтелектуальної власності при створенні об'єкта за замовленням та на підставі трудового договору. Яким чином регулюються такі відносини у ЦК України та на рівні спеціального законодавства про інтелектуальну власність?
4. Охарактеризуйте обмеження майнових прав інтелектуальної власності.
5. Визначте способи судового захисту порушених прав інтелектуальної власності. Які особливі способи захисту прав інтелектуальної власності передбачені законодавством України?
6. Визначте співвідношення між поняттями «творчість», «інтелектуальна діяльність», «оригінальність», «унікальність». Які ознаки повинен мати твір для надання йому правової охорони?

7. Охарактеризуйте процедуру реєстрації прав інтелектуальної власності на твір. Яке її значення?
8. У чому полягають особливості правової охорони похідних творів, комп'ютерних програм та баз даних.
9. Які права належать упорядникам, перекладачам та співавторам? Як визначаються відносини між співавторами. Які права мають співавтори у роздільному та нероздільному співавторстві?
10. Які спеціальні строки чинності майнових авторських прав передбачені законодавством України?

Модуль 2. Актуальні проблеми та тенденції розвитку інтелектуальної власності

11. Плагіат як соціальне явище: причини виникнення, форми існування, наслідки.
12. Плагіат: походження, причини та шляхи подолання.
13. Плагіат у масовій культурі.
14. Плагіат у мистецтві.
15. Шляхи боротьби з академічної нечесністю: зарубіжний досвід.
16. Позитивне самопозиціонування як шлях до успіху в професійній діяльності.
17. Співробітництво в рамках міжнародних регіональних організацій із питань охорони інтелектуальної власності: Європейська патентна організація (ЕПО).
18. Євразійська патентна організація (ЕАПО), Африканські організації інтелектуальної власності. Участь України в міжнародному співробітництві в сфері інтелектуальної власності.
19. Засоби цивільно-правового захисту авторського права і суміжних прав. Стягнення прибутків порушника. Виплата компенсації. Стягнення штрафу. Обов'язки патентовласника.
20. Порядок одержання патенту. Припинення дії патенту та визнання його недійсним.

Пропонована тематика рефератів з курсу «Інтелектуальна власність та авторське право»:

Модуль 1. Поняття, система та захист інтелектуальної власності

Тема 1. Загальна характеристика інтелектуальної власності та її правового регулювання

Дати поняття творчої діяльності та інтелектуальної власності. Перерахувати й дати характеристику об'єктам інтелектуальної власності, авторського права і суміжних прав, зазначити загальні й відмінні риси авторського і патентного права. Визначити основні відмінності об'єктів права інтелектуальної власності від об'єктів речового права власності.

Показати роль інтелектуальної власності в створенні сучасної ринкової економіки, а також у забезпеченні добробуту країни. Дати стислу характеристику джерел права інтелектуальної власності.

Тема 2. Основні поняття авторського права

Дати визначення авторського права. Предмет авторського права. Джерела авторського права. Об'єкти авторського права. Незахищені об'єкти. Виникнення і здійснення авторського права, суб'єкти авторського права. Автори і співавтори. Особисті немайнові права автора. Майнові права автора. Вільне використання об'єктів авторського права.

Тема 3. Суміжні права

Дати поняття суміжних прав. Суб'єкти й об'єкти суміжних прав. Виникнення і здійснення суміжних прав. Критерії для надання правової охорони суміжних прав. Права виконавців. Права виробників фонограм. Права організацій мовлення. Обмеження прав виконавців, виробників фонограм і організацій мовлення. Термін охорони прав.

Тема 4. Авторські договори

Дати характеристику договірних відношень в авторському праві. Поняття і типи авторських договорів. Поняття і види авторських договорів про передачу твору для використання: видавничий договір, постановочний договір, сценарний договір тощо. Види авторського договору, його істотні умови. Обов'язки сторін договору. Відповідальність сторін за порушення авторського договору.

Тема 5. Правовий захист авторського права і суміжних прав

Дати характеристику порушень авторського права і суміжних прав. Поняття контрафактних примірників творів і фонограм. Характеристика піратства у сфері інтелектуальної власності. Порядок захисту особистих і майнових прав володарів авторського права і суміжних прав.

Тема 6. Сутність радикальної реформи законодавства про промислову власність і патентне право України

Роль об'єктів промислової власності у сучасній ринковій економіці. Поняття патентного права, його предмет і система. Об'єкти і суб'єкти патентного права. Основні норми законів про промислову власність. Характеристика основних положень радикальної реформи законодавства про промислову власність.

Тема 7. Правова охорона винаходу і корисної моделі

Дати поняття винаходу і його об'єктів. Умови надання правової охорони винаходу. Умови патентоспроможності винаходу і їх характеристики. Права та обов'язки патентовласників. Порядок одержання патенту. Припинення дії патенту і визнання його недійсним. Поняття корисної моделі, її об'єкт, умови патентоспроможності.

Тема 8. Правова охорона промислового зразка

Дати поняття промислового зразка і його об'єктів. Умови надання правової охорони промислового зразка. Умови патентоспроможності промислового зразка і їх характеристики. Характеристика патенту і патентовласників. Права та обов'язки власника патенту. Порядок одержання патенту. Припинення дії патенту і визнання його недійсним. Порушення прав власника патенту і їх захист.

Тема 9. Правова охорона торговельних марок

Дати поняття торговельної марки (ТМ). Умови надання правової охорони ТМ. Види позначень, що не можуть бути визнані ТМ. Характеристика свідоцтва на ТМ. Права й обов'язки власника свідоцтва. Порядок одержання свідоцтва. Припинення дії свідоцтва і визнання його недійсним. Порушення прав власника свідоцтва ТМ. Захист прав на ТМ.

Тема 10. Авторське право

Дати визначення автора і співавтора. Загальна характеристика прав автора. Особисті немайнові і майнові права автора. Право авторства і його ознаки. Винятковий і абсолютний характер права авторства. Набуття прав на об'єкти авторського права. Право на авторське ім'я. Право на винагороду.

Тема 11. Патентовласники, їх права та обов'язки

Дайте поняття патенту як охоронного документа. Охарактеризуйте патентовласників і їх види. Права патентовласника і їх ознаки. Форми використання винаходів. Права по розпорядженню патентом. Обмеження патентних прав.

Тема 12. Ліцензійні договори

Дати поняття ліцензійних договорів, показати їхню роль у створенні ринку промислової власності і сучасної ринкової економіки. Види ліцензійних договорів. Характеристика предмета договору. Права й обов'язки сторін. Види ліцензійних платежів. Відповідальність сторін за дотримання зобов'язань за договором.

Модуль 2. Актуальні проблеми та тенденції розвитку інтелектуальної власності

Тема 13. Захист прав авторів об'єктів науково-технічної творчості

Перерахувати права авторів і їхні ознаки. Дати поняття порушення прав авторів і їхніх видів. Цивільно-правовий засіб захисту прав авторів. Суперечки що вирішуються у судовому порядку. Кримінально-правовий спосіб захисту прав авторів.

Тема 14. Захист прав власників патенту

Перерахувати права власників патенту, дати поняття їх порушення. Дати характеристику основних видів порушень виключного права патентовласника. Поняття контрафактної продукції. Цивільно-правовий засіб захисту прав патентовласників. Суперечки, що вирішуються в судовому порядку. Міри цивільно-правового захисту і міри цивільно-правової відповідальності.

Тема 15. Захист від недобросовісної конкуренції

Дати поняття недобросовісної конкуренції. Неправомірне використання ділової репутації підприємця і його види. Дискредитація суб'єкта, що господарює. Неправомірний збір, розголошення і використання комерційної таємниці. Відповідальність за несумлінну конкуренцію. Порядок розгляду справ про несумлінну конкуренцію. Рішення антимонопольного комітету України і його територіальних відділень по справах про несумлінну конкуренцію.

Тема 16. Еволюція інтелектуальної власності

Дослідити еволюцію промислової власності, у тому числі окремих об'єктів промислової власності. Пояснити причини, що спонукають до необхідності правової охорони об'єктів промислової власності. Дослідити еволюцію авторського права і суміжних прав. Зазначити, що з'явилося причиною до формування системи захисту авторського права і суміжних прав. Охарактеризувати розвиток інтелектуальної власності в Україні до і післяпроголошення нею суверенітету.

Тема 17. Місце і роль інтелектуальної власності в економічному і соціальному розвитку суспільства

Описати соціально-економічні стратегії в країнах, що розвиваються. Дослідити зв'язок між промисловою власністю і розвитком, вплив промислової власності на науково-технічний і економічний розвиток держави. Виявити роль авторського права і суміжних прав у розвитку культури суспільства. Звернути увагу на зростаючу роль об'єктів інтелектуальної власності в міжнародній торгівлі, у забезпеченні конкурентноздатності товарів.

Тема 18. Економіка інтелектуальної власності

Дати поняття інтелектуального капіталу, його структури. Інтелектуальна власність як товар. Оборотоzдатність об'єктів інтелектуальної власності. Термін служби об'єктів інтелектуальної власності. Інтелектуальна власність як нематеріальний актив. Випадки, коли необхідно визначати вартість прав на об'єкти інтелектуальної власності. Підходи до визначення вартості прав інтелектуальної власності. Методи оцінки прав на об'єкти інтелектуальної власності.

Тема 19. Передача прав на об'єкти інтелектуальної власності

Суть торгівлі ліцензіями. Види ліцензій. Ліцензійні договори та їхня класифікація. Особливості ліцензійних договорів. Термін дії ліцензійних договорів. Порядок підготовки ліцензійних договорів.

Тема 20. Захист прав інтелектуальної власності

Система захисту прав інтелектуальної власності та її призначення. Категорії спорів. Адміністративний порядок захисту прав. Судовий порядок захисту прав на об'єкти інтелектуальної власності: цивільно-правові способи захисту прав. Кримінальна відповідальність за порушення прав.

Тема 21. Міжнародне співробітництво в сфері інтелектуальної власності

Значення міжнародного співробітництва в сфері інтелектуальної власності. Всесвітня організація інтелектуальної власності (ВОІВ). Участь України в її роботі.

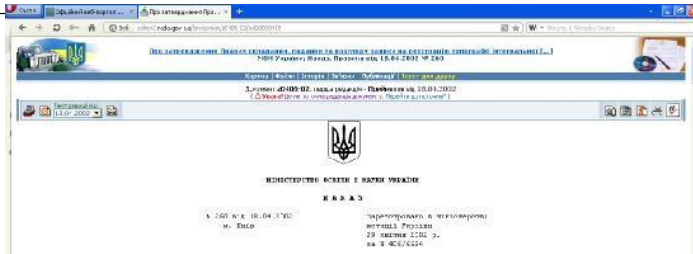
7. ДЕЯКІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ПО ВИВЧЕННЮ (ОЗНАЙОМЛЕННЮ) НОРМАТИВНО-ПРАВОВИХ АКТІВ

У процесі здійснення прав інтелектуальної власності суб'єкту права повсякчас необхідно аргументувати свою позицію посилаючись на ті чи інші нормативно-правові акти. У межах дисципліни (кредитного модуля) «Інтелектуальна власність та авторське право» вивчення або ознайомлення з нормативно-правовими актами в сфері інтелектуальної власності є необхідним для усвідомлення достовірності та аргументованості суджень. **Необхідно завжди пам'ятати, що нормативно-правові акти можуть втрачати свою чинність або змінюватись.** Тому, при вивченні, ознайомленні чи використанні текстів нормативно-правових актів треба ретельно перевіряти чи актуалізовані вони, чи ні, тобто чи наведена в тексті редакція акту є **чинною (поточною)**, чи такою, що вже втратила чинність. Для мінімізації ризику користування не чинною редакцією нормативно-правових актів студентам рекомендується використання тільки тих інформаційних баз даних щодо яких є впевненість у тому, що нормативно-правові акти, які наведені в них, є актуалізованими. Одним з таких безкоштовних інформаційних ресурсів є база «Законодавство України» Верховної ради України, яка розміщена за адресою <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/main/index>.

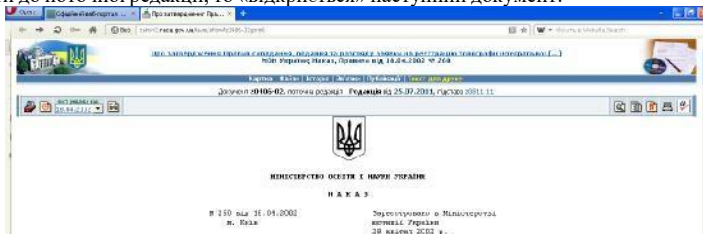
Але і при користуванні нею треба бути уважним. Ця база даних містить як поточну (чинну) редакцію документу, так і попередні редакції. Так, наприклад, за запитом «Про затвердження Правил складання, подання та розгляду заявки на реєстрацію топографії інтегральної мікросхеми» може бути знайдений наступний документ:

У ньому треба звернути увагу на застереження:

(**Увага!** Це не поточна редакція документу. [Перейти до поточної?](#))

Якщо перейти до поточної редакції, то «відкриється» наступний документ:

А цей документ вже супроводжується написом, що це його поточна (чинна) редакція:

Документ **z0406-02**, поточна редакція - **Редакція** від 25.07.2011, підстава **z0811-11**

Вивчаючи документ, треба пам'ятати, що та чи інша норма може бути прямо в ньому і не зазначена, але є відсилка до іншої статті документу або взагалі до іншого документу.

Так, наприклад, при пошуку (обґрунтуванні) відповіді на питання «Чи можлива передача майнових прав на винахід?» з'ясується, що а ні ст. 424 Цивільного кодексу України (яка визначає майнові права інтелектуальної власності взагалі), а ні ст. 464 Цивільного кодексу України (яка визначає майнові права інтелектуальної власності саме на винаходи) не містить права передавати майнові права на винахід. Але п. 4 ч. 1 ст. 424 (та п. 4 ч. 1 ст. 464) Цивільного кодексу України зазначає, що до майнових прав на винахід відносяться «інші майнові права інтелектуальної власності, встановлені законом». А відповідно до ч. 6 ст. 28 закону України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» «власник патенту може передавати право власності на винахід будь-якій особі». Крім цього, ч. 1 ст. 427 Цивільного

кодексу України передбачає, що «майнові права інтелектуальної власності можуть бути передані відповідно до закону повністю або частково іншій особі».

Отже відповідь на поставлене питання «**Так, можлива**».

8. ПРАВОВІ СИТУАЦІЇ ЗА ТЕМАМИ ЛЕКЦІЙНИХ ТА СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Окремі правові ситуації, наведені в даному розділі, розглядалися судами. Водночас, переважна більшість фавул є вигаданими, а відтак будь-які збіги є випадковими. Завдання обираються викладачем із врахуванням навчального навантаження.

Задача 1.

У місті Одесі було відкрито ресторан «Кавказская пленница». На даху цього ресторану, крім його назви, містилися зображення сценічного образу «шайки Труса, Бывалого и Балбеса». У ресторані на стінах були розміщені різноманітні фотокадри з фільму, відомі цитати персонажів. Місцевими музикантами в ресторані, серед інших пісень, виконуються пісні з кінофільму.

Надайте правову оцінку ситуації. Чи правомірне таке використання творів? За яких умов та в яких випадках можна використовувати фотокадри, цитати, музичні твори? Чим відрізняється режим правової охорони персонажу від кадрів з фільму з зображенням персонажу? На які твори й у кого необхідно отримати дозволи на таке використання? В яких випадках йде мова про використання зображення фізичної особи, а в яких - сценічного образу? Які особи в даному випадку мають права вимагати відшкодування шкоди, завданої порушенням їх прав інтелектуальної власності?

Задача 2.

Спадкоємці майнових прав інтелектуальної власності на твори Сергія Козлова пред'явили позов до компанії, яка в якості знаку для товарів та послуг 33 класу МКТП зареєструвала слово «тіліміЛІТРямдія». Спадкоємці обґрунтували свої вимоги тим, що «Тілімілітрімдія» - це назва вигаданої країни, що є частиною об'єкта авторського права (серія «Казки Козлова», сценарій для мультиплікаційного фільму «Трям! Здравствуйте!» творчого об'єднання «Екран», 1980 р.), а тому для використання частини твору необхідно отримати дозвіл у правоволодільців.

Дізнавшись про цей позов, ТВО «Союзтелефільм» повідомило, що є виключним правоволодільцем аудіовізуальної продукції, створеної ТО «Екран», як і фільмів, які було зроблено на кіностудіях колишнього Радянського Союзу з 1968 по 1992 р., тому тільки вони мають право вимагати компенсації, завданої порушенням прав інтелектуальної власності.

Надайте правову оцінку ситуації. Що в даному випадку є об'єктом правової охорони? У якому випадку необхідно отримання дозволу для реєстрації частини твору як знаку для товару та послуг? Чи були порушені права спадкоємців або Сергія Козлова таким використанням?

Задача 3.

На одному з літніх атракціонів розваг Андрій побачив, що у назві «кімнати жахів» «Мертвые души...» використана назва однойменного твору Миколи Васильовича Гоголя («Мертвые души», 1842 р.). Звернувшись до адміністрації атракціону він заявив, що незаконно використовувати назви відомих творів без згоди на те спадкоємців їх майнових прав. Тому, якщо адміністрація не припинить незаконне використання назви твору, він звернеться до організацій колективного управління авторськими правами з проханням знайти спадкоємців М. В. Гоголя та притягнути осіб, винних у порушенні авторських прав до відповідальності.

Адміністрація на це зауважила, що у назві твору М. В. Гоголя не використовуються три крапки, а тому назва їх атракціону є відмінною за назву твору М. В. Гоголя. Крім того, позначення «Мертвые души...» зареєстровано ними як торговельна марка для послуг з організації дозвілля.

Надайте правову оцінку ситуації. Чи підлягає правовій охороні назва твору? За яких умов? Чи має в даному випадку значення факт реєстрації назви твору як торговельної марки?

Задача 4.

Студент першого курсу факультету журналістики за декілька днів до початку іспитів завантажив файл з текстом лекцій одного з викладачів у соціальній мережі «ВКонтакте» у групі «Подслушано в НУ «ОЮА». У занотованому ним тексті було допущено кілька суттєвих помилок, внаслідок його відволікання на сторонні справи та неуважність на лекціях. При ознайомленні студентів інших факультетів та фахівців у відповідній сфері з представленим матеріалом склалося хибне враження про професійний рівень викладача. Крім цього, сам викладач на одному з екзаменів помітив шпаргалки з роздрукованим текстом та звернув увагу на допущені помилки.

Надайте правову оцінку ситуації. Чи правомірні дії студента? Чи можливо розміщувати тексти лекцій у електронному форматі для загального доступу невизначеного кола осіб? Чи змінилася б ситуація, якщо доступ було б надано тільки для студентів першого курсу факультету журналістики? Яка відповідальність може настати для студента? Чи існують правові підстави для пред'явлення вимог студентами, що не склали іспит через помилки у завантаженому файлі з конспектом лекцій?

Задача 5.

На церемонії вручення премії «Оскар» у 2014 році було сфотографовано багатьох знаменитостей під час куштування піци, замовленої у мережі вірмено-американських піцерій «Big Mama's & Papa's Pizzeria». Для привернення уваги до аналогічної продукції у м.Одесі на вікнах однієї з піцерій розмістили плакати з відтворенням зазначених фотографій з написом «Відчуй себе зіркою – скуштуй «зіркову» піцу».

Надайте правову оцінку ситуації. Чи правомірні дії піцерії у м. Одесі? Чи можна визнати розміщені у вікнах плакати рекламою? Які вимоги пред'являються до реклами? За яких умов можливо використання спірних фотографій для реклами? Чи зміниться ситуація, якщо плакат та слоган були розроблені дизайнерською студією для рекламної компанії піцерії відповідно до укладеного з ними договору замовлення?

Задача 6.

Перебуваючи у ресторані «L'Auberge du vieux puits» у Франції, Інга замовила фірмові страви від шеф-повара. Під час обіду, насолоджуючись їжею, вона згадала, що забула зробити фото замовленої страви для Instagram та інших соціальних мереж. Незважаючи на суттєву відмінність страви у порівнянні з її первісним виглядом при поданні офіціантом, Інга все ж таки зробила фото та розмістила його у Instagram та соціальних мережах з зазначенням власного географічного місця знаходження та позначки на ресторан.

Надайте правову оцінку ситуації. Чи є правомірними дії Інги? Чи змінилася б ситуація у випадку якщо б вона фотографувала подані страви до вживання? Чи змінилася б ситуація якщо у ресторані заборонено фотографування, або спеціальна відмітка про заборону фотографування страв міститься у меню?

Задача 7.

Після розлучення зі своєю дівчиною Тетяною, Іван виклав її фото приватного характеру у оголеному вигляді на сайті відповідної спрямованості з зазначенням її особистих персональних даних, зокрема прізвища, ім'я та по-батькові, місця проживання, навчання та посилання на профіль у соціальних мережах Facebook та ВКонтакте. Після отримання повідомлень непристойного характеру від незнайомих чоловіків, дівчина з'ясувала, що її фото розміщено на сайті. Враховуючи, що розміщені фотографії були тільки у Івана та були зроблені на його фотоапарат, дівчина була обурена та вирішила звернутися за допомогою до своєї колишньої однокласниці – Катерини, студентки 2 курсу юридичного факультету. Катерина запевнила Тетяну, що Іван є автором фотографій, а тому йому належать усі виключні права на них, отже нічого не можливо зробити.

Надайте правову оцінку ситуації. Чи вірною є відповідь Катерини? До якого роду порушень за сучасними світовими тенденціями можна віднести дії Івана?

Задача 8.

Під час спілкування у соціальній мережі Анастасія – вокаліста гурту «Бенджамин» раптово знайшла фейк-сторінку, на якій було розміщено її фото, записи з концертів та інша інформація про її професійну діяльність. Крім цього, людина, що створила сторінку, активно спілкувалась з її прихильниками та на власній стінці розміщувала досить категоричні висловлювання з вживанням нецензурної лексики щодо окремих видатних осіб. Анастасія не поділяла висловлені думки, намагалася звернутися до цієї людини з проханням видалити сторінку та припинити завдавати шкоди її честі, гідності та діловій репутації, а також звернулася до адміністрації сайту, але так і не отримала відповіді.

Крім цього, на її сторінці було розміщено для вільного перегляду та завантаження твори літератури сучасних авторів і активні посилання на музичні та аудіовізуальні твори, права на які Анастасії не належать.

Надайте правову оцінку ситуації. Які права порушуються при створенні фейк-сторінки? Яким чином можливо захистити права Анастасії? Чи є правомірним розміщення на власній сторінці у соціальних мережах об'єктів авторських та суміжних прав, які охороняються законом чи активних посилань на інші мережеві ресурси, де розміщені такі об'єкти?

Задача 9.

Під час власного концерту відома зірка Катруся на прохання прихильника зробила декілька знімків-селфі з ним на його телефон.

Надайте правову оцінку ситуації. Чи є власник телефону правоволодільцем майнових прав на створені фотографії? За яких умов можливо їх обнародування та наступне розповсюдження? Чи змінилася б ситуація, якби на концерті повідомлялося про заборону проведення фото- та відео зйомки задля забезпечення прав інтелектуальної власності на декорації, хореографічний твір, концертні костюми та інші об'єкти інтелектуальної власності?

Задача 10.

Людмила звернулася до центру з надання фотографічних послуг та замовила послугу з нанесення фотографічного твору з зображенням улюбленої зірки на футболку. Згодом її подруга запропонувала замовити усім фанам з місцевого фан-клубу такі футболки та влаштувати флеш-моб на день народження їх кумира у фан-клубах з його зображенням.

Надайте правову оцінку ситуації. Чи є порушенням прав інтелектуальної власності нанесення на текстильну продукцію фотографій, що охороняються авторським правом, у випадку, якщо замовлення має

разовий характер? Чи зміниться ситуація, якщо за замовленням наноситься фото на продукцію у кількості 1000 та більше примірників? Чи можна вести мову про порушення права інтелектуальної власності, коли фотографію, що пропонується для нанесення на футболки чи інші трикотажні вироби було змінено у спеціальних програмах завдяки використанню декількох фільтрів?

Задача 11.

Дмитро є власником ресторану «Дитяча Мрія». В ресторані постійно проводяться дитячі розважальні заходи з використанням музикальних творів з відомих мультиплікаційних та кінофільмів для дітей. Крім того, у цих заходах задіяні аніматори, що одягнені в костюми персонажів мультиплікаційних фільмів.

Надайте правову оцінку ситуації. Чи є правомірними дії ресторану з використання музикальних творів? Чи змінилася б ситуація, якби в ресторані здійснювалося публічне сповіщення передач місцевої радіостанції. Чи можливо притягнути до відповідальності аніматорів за використання костюмів популярних персонажів мультиплікаційних фільмів? За яких умов використання музичних творів та костюмів персонажів буде правомірним?

Задача 12.

Під час перерв в деяких учбових закладах за допомогою студентського радіо публічно відтворюються відомі музичні твори, що охороняються законодавством про авторське право та суміжні права. Роз'ясніть порядок використання музичних творів закладами, які за своїм фахом не належать до музичних.

Надайте правову оцінку ситуації. Чи необхідно учбовому закладу виплачувати винагороду за публічне сповіщення музичних творів? Чи є таке використання правомірним?

Задача 13.

В Україні декілька компаній, що займаються внутрішніми пасажирськими перевезеннями комфортабельними автобусами, здійснюють показ художніх фільмів без укладення відповідних договорів з організаціями, що володіють майновими правами на показ цих фільмів на території України.

Надайте правову оцінку ситуації. Чи правомірні дії перевізників? Наскільки змінилася б ситуація якщо автобус слідував за міжнародним маршрутом? Як бути у випадку, якщо один з пасажирів на власному портативному пристрої дивиться фільм, що робить доступним його перегляд ще для кількох пасажирів, що займають сусідні місця?

Задача 14.

В підземному переході біля залізничного вокзалу група молодих осіб виконувала відомі пісні сучасного поп-співака та збирала гроші на підтримку та розвиток «юних талантів». Один з перехожих здійснив відеозйомку та розмістив для загального доступу відео у мережі Інтернет.

Надайте правову оцінку ситуації. Чи не порушуються даними діями права відомого виконавця, правоволодільців слів та музики? Чи правомірним є створення запису такого виконання та надання загального доступу до нього у мережі Інтернет?

Задача 15.

У 1973 році Національною кіностудією художніх фільмів імені Олександра Довженка було здійснено виробництво фільму «В бой идут одни «старики». Оригінальна версія фільму була виготовлена на чорно-білій плівці. У 2009 році Товариством з обмеженою відповідальністю «Трейд Інтертеймент» було здійснено колоризацію та цифрову переробку зазначеного фільму без погодження зі спадкоємцями власників немайнових прав на оригінальній фільм.

Коли донька покійного режисера-постановника та співавтору сценарію фільму дізналася про такі дії, вона пред'явила позов про припинення порушення права та відшкодування моральної шкоди, завданої спотворенням твору та порушенням його цілісності. На її погляд, за авторською задумкою саме чорно-біла плівка передає весь колорит фільму, а колоризація спотворює оригінальність відображення подій. Також вона додала висновок експерта, згідно з яким колоризована версія художнього фільму «В бой идут одни «старики» не є похідним твором відносно оригіналу даної кінострічки 1973 р., а є переробкою твору шляхом внесення зміни в графічний елемент аудіовізуального твору в частині його кольорового рішення.

Надайте правову оцінку ситуації. Чи правомірні дії ТОВ «Трейд Інтертеймент»? Чи обґрунтовані претензії доньки режисера-постановника?

Задача 16.

Один з українських режисерів у 2011 році вирішив здійснити власну театральну постанову відомого роману Михайла Опанасовича Булгакова «Мастер та Маргарита». Юрист його запевнив, що так як з дня смерті М.О.Булгакова (10.03.1940 р.) минуло сімдесят років, твір можна вільно використовувати з комерційною метою без отримання дозволів у правоволодільців. Під час проведення гастрольного туру до режисера звернувся праволоділець з вимогою про припинення театрального виконання відомого роману та запропонував у добровільному порядку компенсувати шкоду, завдану неправомірним використанням авторських прав.

Надайте правову оцінку ситуації. Чи обґрунтовані вимоги правоволодільців?

Задача 17.

Народним депутатом України VI скликання І.І. Івановим було внесено проект закону «Про позасудовий порядок врегулювання спорів». Враховуючи те, що законопроект не був прийнятий до закінчення строку повноважень Верховної Ради шостого скликання в першому читанні, він відповідно до ст. 105 Регламенту Верховної Ради України вважається відкликаним.

Народним депутатом України VII скликання П.П. Петровим було внесено проект закону «Про позасудовий порядок врегулювання спорів». При цьому, законопроект Петрова П.П. практично повністю відтворює структуру законопроекту І.І. Іванова, має місце збіг назв та нумерація більшості статей, дефініцій термінів, формулювань більшості положень. Слід зазначити, що окремі положення законопроекту І.І.Іванова були новелами, запропонованими вперше. Таких положень не було в жодному з законопроектів та в жодному з чинних законів в цій серії, навіть в зарубіжних країнах.

Надайте правову оцінку ситуації. Чи правомірні дії Петрова П.П.? Чи має в даному випадку місце порушення прав І.І. Іванова? Чи зміниться ситуація, якщо законопроект П.П. Петрова буде прийнятий Верховною Радою України?

Задача 18.

Відома співачка БІРЮЗА внаслідок непереборних суперечок припинила співробітництво з продюсером. Продюсер заборонив співачці використовувати її сценічний псевдоним, оскільки, він був його автором та з початку творчої діяльності фінансував її участь у музичних проектах, конкурсах, записи відеокліпів та ніс інші витрати, пов'язані з популяризацією БІРЮЗИ.

Надайте правову оцінку ситуації. Чи правомірні дії продюсера? Чи змінилася б ситуація, якби слово «БІРЮЗА» було зареєстровано в якості торговельної марки? Яким чином співачка може розв'язати цю проблему із збереженням власного псевдоніму?

Задача 19.

Андрій придбав в книжковому супермаркеті книгу І. І. Іванова «Кубики на животі за місяць». Наведені в книзі поради настільки сподобалися Андрію, що він захотів поділитися ними із Сергієм та Данилом. Він детально переповів книгу друзям при наступній зустрічі. Наприкінці, друзі домовилися перевірити на практиці ефективність порад І. І. Іванова та дотримуватися їх протягом місяця. Через місяць Сергій та Данило вже мали кубики, а Андрій – ні, адже через службове відрядження він був вимушений перервати експеримент з перевірки ефективності порад Іванова І.І. В будь-якому разі, Андрій був вражений приголомшливими результатами Сергія та Данила та був дуже гордий тим, що свого часу придбав таку корисну книгу.

Андрій вирішив поділитися порадами з іншими своїми друзями виклавши скановану копію книги у соціальній мережі.

Надайте правову оцінку ситуації. Чи правомірні дії Андрія щодо переказу змісту книги своїм друзям? Чи правомірні дії Андрія, Сергія та Данила щодо застосування на практиці порад Іванова І.І.? Чи правомірні дії Андрія щодо сканування книги? Чи правомірні дії Андрія щодо розміщення сканованої копії книги у соціальній мережі? Чи змінилася б ситуація якби книгу у соціальній мережі виклав Сергій чи Данило? Які юридичні наслідки можуть мати дії друзів? Чи змінилася б ситуація, якби замість сканованої копії книги Андрій виклав створений ним диктофонний запис зачитування книги?

Задача 20.

З 08 грудня 2007 року по 31 січня 2008 року в Українському Домі (м.Київ) проходила виставка фоторобот Катерини Рождественської «Знаменитості у фото проектах». 07 грудня 2007 року з метою анонсування проведення вказаної виставки та проведення рекламних заходів автором фоторобот було проведено прес - конференцію на яку було запрошено журналістів, яким після проведення акредитації, було дозволено вільний огляд представлених на виставці експонатів. Умови акредитації не містили заборони фотографувати представлені експонати. Про вказане свідчить те, що сама позивачка, будучи присутньою на презентації персональної виставки, особисто позувала на фоні своїх фотокартин, про що відповідачем надано до суду відповідні фотографії.

Через певний час К. Рождественська дізналася, що на інтернет-сторінці фотографічного агентства «Фотолента», що є структурним підрозділом ТОВ «Еволюшен Медіа» пропонуються до продажу (15 умовних одиниць за кожен роботу) для використання у цифровому форматі фотографічні зображення представлених на виставці робіт. Внаслідок перефотографування картин, їх зображення на фотографіях були представлені у більш низькій якості порівняно з оригіналом.

Надайте правову оцінку ситуації. Чи правомірні дії ТОВ «Еволюшен Медіа», фотокореспондента? За наявності яких доказів можна довести факт порушення авторських прав?

Задача 21.

До Вас звернувся громадян Чичкин. Він розповів, що у 2001 році ним було отримано Деклараційний пакет на винахід «Спосіб виготовлення художніх керамічних виробів». У квітні 2010 року він побачив на одному з ринків міста керамічні вироби місцевого підприємства, які, на його погляд, були виготовлені запатентованим ним способом, а саме - перед нанесенням покриття з ворсу на керамічні вироби, вони покривалися скліючою речовиною. На його погляд, такими діями порушується його право на винахід.

Чичкин вважає за потрібне подати позов до місцевого підприємства з вимогами про відшкодування завданої йому матеріальної шкоди, неотриманого прибутку, компенсації моральної шкоди, вилучення з цивільного обороту керамічних виробів та заборонити підприємству виготовлювати керамічні вироби за методом, запатентованим ним у декларційному патенті на винахід.

Роз'ясніть чи обґрунтовані вимоги Чичкина? За яких умов та за яких доказів судом можуть бути задоволені його вимоги?

Задача 22.

Товариство з обмеженою відповідальністю «Z» є власником патенту України на промисловий зразок № [...] «Закупорювальний пристрій до пляшки». При виготовленні лікєро-горілочаних виробів «КОМПОТНОФ» іншим заводом здійснювалось застосування виробу - закупорювального пристрою, який містить всі суттєві ознаки зазначеного промислового зразка.

Відповідно до висновку Центру незалежної судової експертизи об'єктів інтелектуальної власності в результаті проведеного дослідження експертами зроблено наступний висновок: в закупорювальному пристрої наданого на дослідження лікєро-горілочаного виробу місткістю 0,5 куб. дм «Компотноф з клюкою», дійсно використано всі суттєві ознаки промислового зразка за патентом України № [...] за першим варіантом його виконання; в закупорювальному пристрої наданого на дослідження лікєро-горілочаного виробу місткістю 0,7 куб. дм «Компотноф срібна» не використано всі суттєві ознаки промислового зразка за патентом України №10149 за жодним з варіантів його виконання.

Надайте роз'яснення представникам ТОВ «Z» щодо ситуації, що склалася. Роз'ясніть з посиланням на норми чинного законодавства порядок та способи захисту прав інтелектуальної власності на цей промисловий зразок.

Задача 23.

ТОВ «Ф.» є суб'єктом права інтелектуальної власності на корисну модель – «Підвіска», який має носій інформації і відрізняється тим, що його виконано у вигляді пластикової картки з отвором для ключів, на зворотній стороні якої нанесено носій інформації у вигляді штрих-коду або магнітної стрічки, або чіпа.

Відповідно до опису до Патенту № [...], зареєстрованого у 2008р. в Державному реєстрі патентів України на винаходи, формулою корисної моделі «Підвіска» встановлено наступні ознаки:

– підвіска, що має носій інформації, який відрізняється тим, що його виконано у вигляді пластикової картки з отвором для ключів, на зворотній стороні якої нанесено носій інформації у вигляді штрих-коду або магнітної стрічки, або чіпа;

- підвіска за п.1, який відрізняється тим, що пластикова картка має форму прямокутника з округлими кутами;
- підвіска за п.1, який відрізняється тим, що його розмір пластикової картки становить 1/2, або 1/3, або 1/4 від розміру стандартної пластикової картки;
- підвіска за п.1, який відрізняється тим, що на зворотній стороні додатково нанесено телефон гарячої лінії.

ТОВ «В.» використовує «Підвіска» як додаток до пластикової картки, тобто надає своїм споживачам додаткові переваги та можливості щодо його використання при купівлі товарів в мережі супермаркетів для накопичення балів чи інших бонусів. «Підвіска» відповідача повністю повторює за своєю формою, розмірами, лицьовою та зворотною стороною, описом запатентований «Підвіска» позивача.

При зверненні ТОВ «Ф.» з вимогами припинення порушення прав інтелектуальної власності, ТОВ «В.» надало роз'яснення, що почало використовувати пластикові картки-підвіски раніше вказаного в заяві терміну патентування корисної моделі, доказами чого надає копії рахунків оплати за виготовлення карток, замовлення з графічним зображенням карток, рекламні буклети.

Проте, на даний час, у 2009 році, ТОВ «В.» звернулось до Державної служби інтелектуальної власності України з заявкою на винахід (корисну модель) та отримало висновок про видачу деклараційного патенту на корисну модель за результатами формальної експертизи.

Вирішить спір щодо приналежності прав інтелектуальної власності на дану корисну модель з посиланням на норми чинного законодавства.

Задача 24.

ВАТ «N. мінеральні води» є власником свідоцтва України на знак для товарів і послуг (словесне позначення «Поляна Квасова») за 5, 32, 42 класами МКТП. Обсяг правової охорони, що надається свідоцтвом, охоплюється відповідним переліком товарів і послуг, до якого входять дієтичні речовини на лікарські потреби; мінеральні води; мінеральні та газовані води; забезпечення напоями та інше, зазначене у свідоцтві. ВАТ «N. мінеральні води» є також власником свідоцтва на знак для товарів і послуг, виданого декількома місяцями раніше. Об'єктом охорони зазначеного свідоцтва є етикетка «Поляна Квасова».

Як вбачається з матеріалів справи, відповідач здійснює продаж продукції власного виробництва – мінеральної води в пляшках та використовує в назві продукції власного виробництва словесне позначення «Поляна Квасова», яке охороняється відповідно до вищевказаного свідоцтва України. Використання логотипу, права на який належать ВАТ «N. мінеральні води», відповідач здійснює без дозволу останнього.

Заперечуючи проти позову, відповідач у наявному у матеріалах справи відзиві посилався на незаконність реєстрації в якості товарного знаку

словосполучення «Поляна Квасова» як такого, що увійшло до загального вжитку як позначення товарів певного виду; дійсність охоронних документів ВАТ «N. мінеральні води» відповідач оспорував у господарському суді м. Києва.

ВАТ «N. мінеральні води» звернувся до суду з вимогами заборонити ТОВ «Мінеральні води N.» використовувати в позначеннях для своїх товарів та послуг, в рекламних вивісках і рекламних аркушах та інших формах поширення словосполучення «Поляна Квасова» у класах 5, 32, 42 Міжнародної класифікації товарів та послуг.

Проаналізуйте спірні правовідносини. Чи підлягають задоволенню позовні вимоги? Вирішіть спір відповідно до чинного законодавства.

Задача 25.

Відповідач – «X». набув в Україні статус володільця міжнародної реєстрації №614178 на торговельну марку «Pranck» для товарів 29, 30, 32 класів Міжнародної класифікації товарів і послуг. Заявку на міжнародну реєстрацію даної торговельної марки було подано відповідачем-2 до Міжнародного бюро Всесвітньої організації інтелектуальної власності, дата реєстрації –10.01.1994р. (код 151). Відповідачем -1 по справі є Державна служба інтелектуальної власності України. Позовні вимоги позивача «Y.» заявлені про дострокове припинення дії міжнародної реєстрації № [...] здійсненої у 1994р. на знак для товарів і послуг «Pranck» у повному обсязі. Позов обґрунтовано тим, що відповідачем-2 не здійснюється використання знаку для товарів і послуг «Pranck» на території України, починаючи з 1994р. до теперішнього часу.

Проаналізуйте ситуацію. Визначить за яких умов позов підлягає задоволенню. Які докази можуть бути надані відповідачем 2 для заперечення проти позову?

Задача 26.

Приватним підприємством «Пивобезалкогольний комбінат «N» отримано від Державної служби інтелектуальної власності Свідоцтво на знак для товарів і послуг від [].[].2004 № [...], яким зареєстроване словесне позначення у вигляді логотипу «АВЖЕЖ», виконаного у характерній художній манері великими літерами кирилиці художнім шрифтом заливкою жирного накреслення і являє собою слово природного походження, яке є частиною фірмового найменування підприємства. Позивач використовує знак у виробництві пива «Преміум пиво «АВЖЕЖ».

В 2005 році державним заводом «М» вироблялась горілка «Українська класична» відповідно до ліцензії на виробництво алкогольних напоїв № [] із нанесенням на пляшку кольорового художнього елемента (етикетки) «АВЖЕЖ». Дана етикетка є власністю ТОВ «Р» (запатентований промисловий зразок). Між державним заводом «М» та ТОВ «Р» 21.03.2005

року був укладений ліцензійний договір про надання не виключної ліцензії на використання патентів на промислові зразки.

Позивач – ПП «Пивобезалкогольний комбінат «N» звернувся до суду з вимогами щодо стягнення моральної шкоди у розмірі 5 000 грн., завданої приниженням ділової репутації внаслідок реалізації виробленої відповідачем горілки української класичної «АВЖЕЖ».

Проаналізуйте ситуацію. Які докази можуть підтвердити приниження ділової репутації позивача? Чи підлягають задоволенню позовні вимоги? Вирішіть спір відповідно до норм чинного законодавства.

Задача 27.

До Вас звернувся громадянин Курочкин з наступним запитанням. В 2004 році ним було створено новий сорт люпину. Для розмноження сорту і розгортання насінництва була укладена угода про науково-виробничу діяльність з підприємством Дослідним господарством одного з дослідницьких інститутів у березні 2005 року із проведенням робіт на землях даного господарства та залученням до роботи співробітників інституту строком на 3 роки.

При цьому за виконання вказаних робіт поступився 30 відсотками власності на сорт на користь Дослідного господарства та 30 відсотками авторства на сорт на користь двох співробітників інституту та у відповідності до даного договору при оформленні заяви до Державної служби з охорони прав на сорти рослин щодо проведення кваліфікованої експертизи вузьколистного кормового люпину сорту Фламінго заявниками вказані Курочкин, підприємство, а авторами сорту - Курочкин та два співробітники інституту.

11 квітня 2007 року був складений акт про підведення підсумків по виконанню угоди про науково-виробничу діяльність від 10.03.2005 року між приватним підприємцем, селекціонером по люпину Курочкиним та Дослідним підприємством і встановлено, що господарство з кінця 2005 року ніяких робіт по виконанню угоди взагалі не проводило, а угоду вважають розірваною за згодою двох сторін та заплановану долю власності та авторства на сорти зарахувати у повному обсязі на позивача.

Відповідно до вказаної угоди при оформленні заявки до Держсортслужби щодо проведення експертизи сорту заявниками були вказані Курочкин та Дослідне господарство, а авторами – Курочкин, та два співробітники інституту.

Курочкин шкодує про укладений колись договір та те, що поступився авторськими та майновими правами.

Надайте пораду щодо вирішення даної ситуації з посиланням на норми чинного законодавства. Які норми чинного законодавства у даному випадку порушені? Які форми та способи можна застосувати для захисту інтересів Курочкина?

Задача 28.

В 2009 році громадянка Ромашкова виступала на одному з каналів місцевого телебачення, з питань, які стосуються неправомірної поведінки керівництва по відношенню до працівників, так званого сімейного підряду на підприємстві де в прямому порядкуванні директора знаходяться її близькі родичі, які займають посади пов'язані з комерційною та господарською діяльністю підприємства. Було нею повідомлено телеглядачам, що на підприємстві уся влада зосереджена у руках однієї родини директора, яка контролює майже всі структурні підрозділи комунального підприємства. Цей виступ працівників підприємства був як наслідок конфлікту керівництва підприємства з трудовим колективом.

28.08.2009 року наказом по підприємству Ромашковій (контролера відділу реалізації послуг юридичним особам) було оголошено догану за порушення «Положення про дотримання комерційної таємниці», а саме порушення п.2.1.3 зазначеного положення (де визначено, що комерційну таємницю на підприємстві складає: всі відомості, пов'язані з управлінням підприємством), за наслідками її виступу на телебаченні.

Проаналізуйте ситуацію, що склалася. Чи правомірно було притягнуто Ромашкову до дисциплінарної відповідальності? Чи може інформація про управління підприємства складати комерційну таємницю? Надайте Ромашковій юридичну консультацію з даного питання. Яким чином вона може захистити свої права?

Задача 29.

03.08.2007 р. між ТОВ «Орзуніт» та підприємством К.А. був укладений договір № [...] на транспортно-експедиційне обслуговування та організацію перевезення вантажів автомобільним транспортом на території України в міжнародному повідомленні. Відповідно до умов договору, підприємство К. А. не пізніше 24 години до дати запланованого вантажу дає ТОВ «Орзуніт» замовлення на перевезення та протягом 3 банківських днів після отримання ним вантажосупровідних документів факсимільним зв'язком рахунку - фактури на суму перевезення, акту виконаних робіт зобов'язалось здійснити оплату. На підставі пред'явлених замовлень ТОВ «Орзуніт» здійснювало перевезення вантажу та отримувало відповідну плату.

05.10.2007р. підприємство К.А. звернулося до приватного підприємця Нульчицького з замовленням на перевезення вантажів. На виконання вищезазначеного замовлення, 17.10.2007р. між Нульчицьким та ТОВ «Орзуніт» був укладений договір транспортного експедирування № [...07] про перевезення зовнішньоторгових вантажів та заявка № [...94]. На підставі цього ТОВ «Орзуніт» здійснив перевезення вантажу одним автомобілем по визначеному маршруту. Як зазначає Нульчицький, після завершення перевезення він звернувся до клієнта (підприємство К.А.) з проханням оплатити надані послуги та послуги перевізника.

У своїй відповіді підприємство К.А. повідомило Приватного підприємця Нульчицького про те, що по даному перевезенню він розрахувався з перевізником ТОВ «Орзуніт» - 1550 євро за фрахт та 900 євро по простоям у зв'язку з тим, що перевізник вимагав негайної оплати.

Нульчицький зазначає, що в зв'язку з тим, що ТОВ «Орзуніт» зв'язався напряму з клієнтом було розкрито комерційну інформацію, до якої відповідно до законодавства належать властиві конкретному підприємству особливості, деталі комерційної діяльності, ділові зв'язки, ринки та умови купівлі товарів та сировини, відомості про методику встановлення цін, про фінансову стабільність підприємства, тощо.

Відповідно до п.2.4. договору № [...] від 17.10.2007р. кожна із сторін зобов'язана охороняти комерційні інтереси іншої сторони, дотримуючись суворого нейтралітету у відносинах з її клієнтами та не розголошуючи комерційної інформації. Як зазначає у свої вимогах Нульчицький, за порушення даного пункту договору ТОВ «Орзуніт» своїм підписом на ньому зобов'язувалося сплатити позивачу штрафні санкції в розмірі 50000,00 грн. Нульчицький вважає, що такі дії ТОВ «Орзуніт» є грубим порушенням умов договору, внаслідок чого, ТОВ «Орзуніт» повинен оплатити позивачу вищевказану суму в повному обсязі.

Чи було у даному випадку діями відповідача розголошено комерційну таємницю? Чи обґрунтовані вимоги позивача? Вирішіть спір з посиланням на норми чинного законодавства.

Задача 30.

29.05.08 на підставі контракту від 03.08.07 року, укладеного між фірмами N. HOLDING LIMITED та ТОВ «Д» згідно товаросупровідних документів: коносаменту № [...], CMR від 29.05.08 № [...], інвойсу від 07.03.08 № [...], ПД від 29.05.08 № [...] в зону діяльності Одеської митниці з Китаю морським транспортом прибув контейнер № [...] з товаром шкарпетки в асортименті у кількості 303 066 пар вартістю 119 620 грн, рукавички в асортименті у кількості 20 770 пар вартістю 19 716 грн, який в подальшому вантажним автомобілем був доставлений до вантажного сектору м/п «Дніпропетровськ-Аеропорт» Дніпропетровської митниці.

05.06.08 до вантажного сектору м/п «Дніпропетровськ-Аеропорт» Дніпропетровської митниці було подано ВМД № [...] для оформлення товару шкарпетки чоловічі у кількості 42 840 пар вартістю 14 672,45 грн.

Того ж дня під час здійснення митного огляду та враховуючи данні реєстру товарів, що містять об'єкти права інтелектуальної власності було встановлено, що заявлений до митного оформлення товар, а саме: шкарпетки чоловічі у кількості 42 840 пар є контрафактним.

Згідно з висновком спеціального дослідження об'єктів інтелектуальної власності від 03.07.08 № [...], проведеного спеціалістами Науково-дослідного інституту інтелектуальної власності у наданих на дослідження зразках шкарпеток та їх упаковках, відібраних 12.06.08 у Дніпропетровській митниці

є схожими настільки, що їх можна сплутати зі знаками за міжнародними реєстраціями №№ [...0], [...7], [...5], права на які належать компаніям Adidas AG та Adidas International Marketing B.V. Правоволоділець ніколи не укладав з відповідачем договорів (ліцензій) на право використання вищезазначених торговельних марок.

Чи можна у даному випадку встановити факт порушення митних правил? Чи можна вважати товари, які намагався імпортувати в Україну відповідач контрафактними/фальсифікованими? Здійснення яких заходів передбачено законом стосовно контрафактного товару? Які способи захисту можна застосувати у даному випадку? Обґрунтуйте свою відповідь з посиланням на норми чинного законодавства.

Задача 31.

Позивач звернувся до господарського суду з позовом про захист права інтелектуальної власності. В обґрунтування заявлених вимог позивач послався на те, що відповідач здійснює ввезення на митну територію України через Черкаську митницю парфумів маркованих позначеннями «PRODARNI», «MANIA», які є схожими до ступеня змішування з словесними торговельними марками, власником яких є позивач. Вказане використання відповідачем позначень «PRODARNI», «MANIA», які є схожими до ступеня змішування з словесними торговельними марками, власником яких є позивач (міжнародна реєстрація № [...6] та «MANIA» (міжнародна реєстрація № [...1]) правова охорона яких поширюється на територію України), на думку останнього є порушенням його прав інтелектуальної власності.

З посиланням на норми чинного законодавства визначить чи підлягають у даному випадку задоволенню наступні вимоги:

- визнати ввезення приватним підприємцем партії товару, а саме: «парфуми не у споживчій упаковці» та «чоловічий одеколон не у споживчому пакуванні», маркованих торговельними марками «PRODARNI», «MANIA», у 17 пластикових пляшках місткістю 1 літр на територію України порушенням прав на торговельні марки «PRODARNI» та «MANIA»;
- заборонити здійснювати імпорт зазначеної партії товару;
- вилучити з цивільного обороту та у присутності представника Позивача знищити товари («парфуми не у споживчій упаковці» та «чоловічий одеколон не у споживчому пакуванні», марковані торговельними марками «PRODARNI», «MANIA», у 17 пластикових пляшках місткістю 1 літр).

Задача 32.

З посиланням на чинне законодавство визначить до якої відповідальності може бути притягнуто особу за:

- незаконне переміщення та реалізацію 141 компакт - диска лазерного зчитування формату DVD без дозволу особи, яка має авторське право або суміжні права;

- незаконний роздрібний продаж аудіовізуальних творів на дисках для лазерних систем зчитування з ознаками контрафактності, на яких відсутній державний реєстраційний номер прокатного посвідчення, з яких реалізовано 45 DVD дисків;
- незаконне відтворення та використання контрафактних примірників неліц–ензійного програмного забезпечення для провадження господарської діяльності юридичної особи;
- копіювання музичного твору для публічного показу чи передання у найм;
- збереження твору на жорсткому диску комп'ютера для приватного використання.

Задача 33.

В ресторанні «А» випускники школи зі своїми батьками відзначали останній дзвінок. Їхніми батьками заздалегідь було замовлено столик та фірмові страви закладу, які вони кушали раніше в цьому закладі. Подані страви у святковий день були приготовлені з порушенням рецептури і мали зовсім інший, причому досить поганий, смак. На претензії батьків та вимогу повернути частину грошей за замовлені страви адміністрація ресторану відповіла, що вони вправі самостійно змінювати рецептуру своїх фірмових страв за відсутності необхідних інгредієнтів.

Чи може ресторан самостійно змінювати рецептуру раніше замовлених фірмових страв? Обґрунтовані вимоги батьків щодо зменшення розміру оплати за такі страви?

Задача 34.

Перебуваючи у ресторані «L'Auberge du vieux puits» у Франції, Інґа замовила фірмові страви від шеф-повара. Під час обіду, насолоджуючись їжею, вона згадала, що забула зробити фото замовленої страви для Instagram та інших соціальних мереж. Незважаючи на суттєву відмінність страви у порівнянні з її первісним виглядом при поданні офіціантом, Інґа все ж таки зробила фото та розмістила його у Instagram та соціальних мережах з зазначенням власного географічного місця знаходження та позначки на ресторан. Надайте правову оцінку ситуації. Чи є правомірними дії Інґи? Чи змінилася б ситуація у випадку якщо б вона фотографувала подані страви до вживання? Чи змінилася б ситуація якщо у ресторані заборонено фотографування, або спеціальна відмітка про заборону фотографування страв міститься у меню?

Задача 35.

Працюючи на підприємстві, фізична особа розробила макет дизайну. На оригінальному макеті було зазначено логотип роботодавця. Згодом фізична особа випадково виявила плагіат цього твору в Інтернеті.

Надайте правову оцінку ситуації. Кому в даному випадку належать права на твір – фізичній особі чи роботодавцю? Чи може фізична особа пред'явити вимоги до плагіатора самостійно, без участі роботодавця?

Задача 36.

Позивач звернулася до суду з позовом про розірвання договору та стягнення суми коштів, мотивуючи свої вимоги тим, що 25.05.2014 року між нею та відповідачем було укладено договір № __ на розробку дизайн проекту інтер'єру об'єкта. Відповідно п. 1.2 вищевказаного договору строк виконання дизайн проекту становить 30 робочих днів. Впродовж вказаного строку відповідач своєчасно не розпочала роботу або виконувала її настільки повільно, що закінчення її в обумовлений строк не можливе.

Вирішить спір. Чи являються в даному випадку вимоги позивача обґрунтованими? Як вирішити даний спір відповідно до чинного законодавства України?

Задача 37.

Товариство з обмеженою відповідальністю «N» звернулось до Товариства з обмеженою відповідальністю «X» з позовом про припинення незаконного використання складеного товару та стягнення коштів. Позовні вимоги мотивовані тим, що позивачем були виявлені факти незаконного використання належних йому майнових прав інтелектуальної власності з боку відповідачів, оскільки відповідач використовує дизайн екстер'єру і інтер'єру ресторану, меблювання, аксесуари, декор, колірну гаму аналогічно встановленим у складеному творі «Фірмовий стиль» ресторану «N», в той час як дозволу на таке використання позивач не надавав.

Задача 38.

Студент першого курсу факультету журналістики за декілька днів до початку іспитів завантажив файл з текстом лекцій одного з викладачів у соціальній мережі «ВКонтакте» у групі «Подслухано в НУ «ОЮА». У занотованому ним тексті було допущено кілька суттєвих помилок, внаслідок його відволікання на сторонні справи та неухважність на лекціях. При ознайомленні студентів інших факультетів та фахівців у відповідній сфері з представленим матеріалом склалося хибне враження про професійний рівень викладача. Крім цього, сам викладач на одному з екзаменів помітив шпаргалки з роздрукованим текстом та звернув увагу на допущені помилки.

Надайте правову оцінку ситуації. Чи правомірні дії студента? Чи можливо розміщувати тексти лекцій у електронному форматі для загального доступу невизначеного кола осіб? Чи змінилася б ситуація, якщо доступ було б надано тільки для студентів першого курсу факультету журналістики? Яка відповідальність може настати для студента? Чи існують правові підстави для пред'явлення вимог студентами, що не склали іспит через помилки у завантаженому файлі з конспектом лекцій?

Задача 39.

Після розлучення зі своєю дівчиною Тетяною, Іван виклав її фото приватного характеру у оголеному вигляді на сайті відповідної спрямованості з зазначенням її особистих персональних даних, зокрема прізвища, ім'я та по-батькові, місця проживання, навчання та посилання на профіль у соціальних мережах Facebook та ВКонтакте. Після отримання повідомлень непристойного характеру від незнайомих чоловіків, дівчина з'ясувала, що її фото розміщено на сайті. Враховуючи, що розміщені фотографії були тільки у Івана та були зроблені на його фотоапарат, дівчина була обурена та вирішила звернутися за допомогою до своєї колишньої однокласниці – Катерини, студентки 2 курсу юридичного факультету. Катерина запевнила Тетяну, що Іван є автором фотографій, а тому йому належать усі виключні права на них, отже нічого не можливо зробити.

Надайте правову оцінку ситуації. Чи вірною є відповідь Катерини? До якого роду порушень за сучасними світовими тенденціями можна віднести дії Івана?

Задача 40.

Під час спілкування у соціальній мережі Анастасія – вокаліста гурту «Бенджамин» раптово знайшла фейк-сторінку, на якій було розміщено її фото, записи з концертів та інша інформація про її професійну діяльність. Крім цього, людина, що створила сторінку, активно спілкувалась з її прихильниками та на власній стінці розміщувала досить категоричні висловлювання з вживанням нецензурної лексики щодо окремих видатних осіб. Анастасія не поділяла висловлені думки, намагалася звернутися до цієї людини з проханням видалити сторінку та припинити завдавати шкоди її честі, гідності та діловій репутації, а також звернулася до адміністрації сайту, але так і не отримала відповіді.

Крім цього, на її сторінці було розміщено для вільного перегляду та завантаження твори літератури сучасних авторів і активні посилання на музичні та аудіовізуальні твори, права на які Анастасії не належать.

Надайте правову оцінку ситуації. Які права порушуються при створенні фейк-сторінки? Яким чином можливо захистити права Анастасії? Чи є правомірним розміщення на власній сторінці у соціальних мережах об'єктів авторських та суміжних прав, які охороняються законом чи активних посилань на інші мережеві ресурси, де розміщені такі об'єкти?

Задача 41.

Позивач Товариство з обмеженою відповідальністю «Елекс Дизайн Студіо» звернувся до суду з позовом до відповідача фізичної особи, просить постановити рішення про визнання дій відповідача щодо використання знаку для товарів і послуг недобросовісною конкуренцією та заборонити

використовувати такий знак у будь-який спосіб без згоди позивача, як власника цього знаку для товарів і послуг, в тому числі шляхом використання доменного імені e-design у мережі Інтернет. Позивач для адресації компютерів та користувачів мережі Інтернет використовує веб-сайт www.e-design.com.ua., тоді, як відповідач використовує веб-сайт www.e-design.lviv.ua. Володіючи свідоцтвом на знак для товарів і послуг та будучи його власником, позивач запропонував відповідачу припинити його неправомірне використання, однак відповідач вказаних дій не вчинив. В порядку мирного врегулювання спору вирішити питання також не вдалось.

Надайте правову оцінку ситуації. Чи обгрунтовані вимоги прзивача? За яких умов позовну заяву буде задоволено?

Задача 42.

У 2015 році до депозитарію N відкритого доступу електронної бібліотеки Національного університету ім. N в електронній формі та на безоплатній основі було передано 2 монографії автора А, дисертаційна робота автора В та наукова стаття автора D. Разом з творами Національному університету ім. N було передано невиключні права на використання твору.

Надайте правову оцінку ситуації. Яким чином повинні бути оформленні правовідносини між Національним університетом ім. N та авторами А, В, D? Роз'ясніть з посиланням на норми чинного законодавства основні права та обов'язки сторін?

Складіть договір про передачу невиключних прав на використання твору між Національним університетом ім. N та авторами А, В, D.

Задача 43.

Впродовж певного часу Інтернет-гігант Google створював глобальні електронні бібліотеки Google Books шляхом оцифрування книг. Однак, у 2005 році гільдія письменників розпочала судову справу проти Інтернет-гігант Google, стверджуючи, що намір Google оцифрувати і зробити доступними мільйони книг порушує авторські права. На боці гільдії виступали також найбільші продавці електронних книг в США і Європі.

У 2008 році сторони уклали позасудову угоду, за якою Google погоджувалася виплатити гільдії \$ 125 млн. Ці гроші мали піти на виплату компенсацій письменникам, книги яких вже були відскановані без їх згоди. Проте в 2011 році суд цю угоду не схвалив.

Цього разу суддя відкинув позов гільдії, заявивши, що сканування книг не є порушенням закону, а Google «діє в інтересах суспільства».

Надайте правову оцінку ситуації. Чи є рішення судді законним? Чи підлягає дане рішення апеляційному оскарженню? За яких умов та за наявності яких доказів апеляційним судом можуть бути задоволені вимоги гільдії писменників?

Якщо книга захищена авторським правом чи може вона оцифруватися та розміщуватися в повному або скороченому обсязі в електронній бібліотеці без згоди автора?

Задача 44.

В 2014 р. між Національною бібліотекою N та видавництвом F виникла суперечка. Видавництвом F був поданий позов до суду на дії Національної бібліотеки N щодо вчинення неправомірних дій, а саме проведення незаконної оцифровки друкованої книжки в електронну форму і надання доступу до неї читачам через спеціальні термінали в бібліотеці (через електронну бібліотеку). Видавництво стверджує, що такі дії за відсутністю відповідного дозволу є неправомірними.

Вирішить спір. Чи являються в даному випадку вимоги видавництва F законними? За яких умов? Як вирішити даний спір відповідно до чинного законодавства України? Яким чином вирішуються подібні спори в країнах Європи?

9. ТЕСТОВІ ЗАВДАННЯ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Творча діяльність (творчість) – це:

- а) діяльність, внаслідок якої з'являються об'єктивно виражені результати, що визначається неповторністю, оригінальністю і унікальністю
- б) створені природою унікальні шедеври
- в) створені за допомогою техніки нові її зразки

Право інтелектуальної власності та право власності на річ:

- а) не залежать одне від одного
- б) знаходяться у залежності одне від одного
- в) залежать одне від одного, якщо право володільця майнових прав на об'єкт інтелектуальної власності водночас є володільцем речі

Визначте, яке з тверджень є помилковим:

- а) об'єктом правової охорони виступає твір, виражений у певній об'єктивній формі
- б) правова охорона надається твору незалежно від його науково-теоретичного чи художньо-естетичного рівня, жанру, призначення, суспільних та інших якостей
- в) правова охорона твору надається з моменту державної реєстрації прав на нього

Майнові права інтелектуальної власності діють:

- а) на протязі життя творця об'єкта інтелектуальної власності
- б) на протязі строків, визначених чинним законодавством
- в) безстроково

Майнові права на об'єкти інтелектуальної власності можна віднести до:

- а) матеріальних активів юридичних осіб
- б) нематеріальних активів юридичних осіб
- в) цінних паперів, грошових знаків

Визначте, що з переліченого не є об'єктами права інтелектуальної власності:

- а) гроші, немайнові права
- б) наукове відкриття, сорти рослин, породи тварин
- в) комерційна таємниця, секрети виробництва

Який з наведених об'єктів інтелектуальної власності не є результатом науково-технічної діяльності:

- а) винахід
- б) комп'ютерна програма
- в) компонування інтегральної мікросхеми

Визначте первинних суб'єктів права інтелектуальної власності:

- а) фізичні особи, творчою працею яких створено об'єкт інтелектуальної власності
- б) фізичні та юридичні особи, творчою працею яких створено об'єкт інтелектуальної власності
- в) фізичні та юридичні особи, що набули майнові права інтелектуальної власності за договором

Правами інтелектуальної власності у відповідності до Цивільного кодексу України є:

- а) права володіти, користуватися, розпоряджатися об'єктом інтелектуальної власності
- б) право на використання об'єкта інтелектуальної власності та розпоряджання ним
- в) право на використання, виключне право дозволяти та перешкоджати використанню об'єкта інтелектуальної власності

Конституція України закріплює положення про те, що кожен має право:

- а) право на використання, виключне право дозволяти та перешкоджати використанню об'єкта інтелектуальної власності
- б) користуватися і розпоряджатися результатами своєї інтелектуальної діяльності
- в) володіти, користуватися і розпоряджатися результатами своєї інтелектуальної діяльності

Особисті немайнові права інтелектуальної власності:

- а) є чинними безстроково, якщо інше не встановлено законом
- б) чинні протягом дії майнових прав інтелектуальної власності
- в) чинні протягом життя творця об'єкта інтелектуальної власності

Всесвітня організація інтелектуальної власності це:

- а) незалежна міжнародна організація
- б) спеціалізована установа Світової організації торгівлі
- в) спеціалізована установа Організації Об'єднаних Націй

Продовжите вислів:

«результат інтелектуальної діяльності» - це ...

«право інтелектуальної власності» в суб'єктивному значенні це ...

«право інтелектуальної власності» в об'єктивному значенні це ...

Систему органів правової охорони інтелектуальної власності в Україні складають...

Авторським правом охороняється:

- а) форма вираження авторської ідеї;
- б) авторська ідея;
- в) авторська ідея та форма вираження авторської ідеї.

Як з ознак притаманна об'єктам авторського права:

- а) об'єктивна форма вираження твору
- б) винахідницький рівень
- в) суспільно-корисне значення твору

Об'єктами авторського права є:

- а) географічні зазначення, наукові відкриття
- б) ідеї, методи, принципи, способи
- в) лекції, літературні персонажі, проповіді

Для сповіщення про права інтелектуальної власності на об'єкт авторського права використовують:

- а) позначення ©
- б) позначення ®
- в) позначення ТМ

Іноземні особи в Україні мають авторські права:

- а) передбачені їх національним законодавством
- б) користуються прерогативами стосовно до громадян України
- в) обмежуються в правах відповідно до встановленої реторсії
- г) однакові з громадянами України

Первинними суб'єктами авторського права можуть бути:

- а) малолітні, неповнолітні, обмежено дієздатні фізичні особи
- б) спадкоємці фізичних осіб, правонаступники юридичних осіб
- в) територіальні громади, органи місцевого самоврядування, держава

Україна

Твір, створений за плідною участю декількох осіб, у якому неможливо визначити внесок кожного із співавторів вважається створеним у

- а) роздільному співавторстві
- б) нероздільному співавторстві

До спадкоємців суб'єктів авторських прав переходять:

- а) майнові права інтелектуально власності на твір
- б) особисті немайнові права інтелектуальної власності та майнові права інтелектуальної власності на твір
- в) право слідування, право доступу та майнові права інтелектуальної власності

Державну реєстрацію авторського права:

- а) здійснюють в обов'язковому порядку
- б) вона не передбачена чинним законодавством про авторське право взагалі
- в) здійснюють за бажанням автора

Немайнові права на результати інтелектуальної діяльності діють:

- а) протягом усього життя творця
- б) протягом строку правової охорони об'єктів права інтелектуальної власності
- в) є посттанативними, тобто діють безстроково

Особисті немайнові права інтелектуальної власності належать:

- а) будь-яким фізичним чи юридичним особам
- б) творцям об'єкта інтелектуальної власності
- в) особам, які набули відповідно до підстав, визначених чинним законодавством, майнові права інтелектуальної власності на об'єкти інтелектуальної власності

Право на сакрарезацію об'єкта права інтелектуальної власності це:

- а) право автора обрати назву для об'єкта права інтелектуальної власності
- б) право автора присвятити об'єкт будь-якій особі чи події, тощо
- в) право автора назвати об'єкт своїм ім'ям

Майнові права інтелектуальної власності автора на твір виникають:

- а) з моменту виникнення ідеї твору
- б) після реєстрації твору і отримання свідоцтва про авторство
- в) з моменту створення твору

Обнародування твору - це дія, яка полягає у:

- а) поданні заяви про реєстрацію твору
- б) передачі твору у видавництво для його опублікування
- в) публічному виконанні твору для публіки

Охорона майнових прав на об'єкти авторського права за Законом України «Про авторське право і суміжні права» діє:

- а) протягом усього життя автора
- б) протягом усього життя автора і 50 років після його смерті
- в) протягом усього життя автора і 70 років після його смерті
- г) безстроково

Для творів, оприлюднених анонімно або під псевдонімом, строк дії авторського права становить:

- а) сімдесят років з моменту оприлюднення твору
- б) п'ятдесят років з моменту оприлюднення твору
- в) двадцять п'ять років з моменту оприлюднення твору

Авторське право на твір, вперше опублікований протягом 30 років після смерті автора діє протягом:

- а) сімдесяти років з дати його правомірного опублікування
- б) п'ятдесяти років з дати його правомірного опублікування
- в) двадцяти п'яти років з дати його правомірного опублікування

Строк охорони майнових прав особи, яка після закінчення строку охорони авторського права по відношенню до не оприлюдненого твору вперше його оприлюднює становить:

- а) сімдесят років з моменту оприлюднення твору
- б) п'ятдесят років з моменту оприлюднення твору
- в) двадцять п'ять років з моменту оприлюднення твору

Право слідування – це:

а) право автора твору образотворчого мистецтва на одержання п'яти відсотків від ціни кожного наступного продажу твору через аукціон, галерею, салон, крамницю тощо, що йде за першим його продажем

б) право автора літературного твору на одержання п'яти відсотків від кожного способу використання об'єкту

в) право автора на одержання грошової суми у розмірі п'яти відсотків від суми кожного продажу оригіналу художнього твору чи оригіналу рукопису літературного твору, наступного за відчуженням оригіналу, здійсненим автором

При здійсненні кожного продажу оригіналу художнього твору виплату автору винагороди у розмірі п'яти відсотків від ціни зобов'язаний здійснити:

- а) продавець твору
- б) покупець твору

Право доступу це:

- а) право, яким наділяється автор об'єкту права інтелектуальної власності при передачі твору у власність іншої особи для забезпечення його відтворення
- б) право, яким наділяється автор твору образотворчого мистецтва при передачі твору у власність іншої особи для забезпечення його відтворення
- в) право, яким наділяється автор об'єкта промислової власності для забезпечення його використання

Відповідно до Закону України «Про авторське право і суміжні права» суб'єктами суміжних прав є:

- а) виконавці естрадно-циркових номерів
- б) автори аудіовізуальних творів
- в) головний редактор засобів масової інформації

Об'єктами суміжних прав визнаються:

- а) передачі (програми) організацій мовлення
- б) комерційні таємниці та ноу-хау
- в) торговельні марки та комерційні найменування

Строк чинності прав інтелектуальної власності на об'єкти суміжних прав спливає:

- а) через сімдесят років з першого січня року, наступного за роком здійснення суміжного права
- б) через п'ятдесят років з моменту смерті фізичної особи (припинення діяльності та ліквідації юридичної особи) – суб'єкта суміжних прав
- в) через п'ятдесят років з першого січня року, наступного за роком здійснення суміжного права

Виплата винагороди виробникам фонограм і відеограм та іншим особам, які мають авторське право і (або) суміжні права, за відтворення в домашніх умовах і виключно в особистих цілях творів і виконань, зафіксованих у фонограмах, відеограмах і їх примірниках, без згоди автора (авторів), виконавців і виробників фонограм (відеограм):

- а) чинним законодавством у даному випадку не передбачено
- б) здійснюється у пропорційному співвідношенні: авторам - 50 відсотків, виконавцям - 50 відсотків, якщо угодами між організаціями колективного управління не передбачено інше
- в) здійснюється відповідно до наступних пропорцій: авторам – 50 відсотків, виконавцям - 25 відсотків і виробникам фонограм (відеограм) – 25

відсотків, якщо угодами між організаціями колективного управління не передбачено інше

Зібрані кошти за використання фонограм (відеограм) за публічне виконання фонограми або її примірника чи публічну демонстрацію відеограми або її примірника здійснюється у таких пропорціях:

а) виконавцям – 50 відсотків, виробникам фонограм (відеограм) – 50 відсотків

б) авторам творів, що виконуються – 25 відсотків, виконавцям – 50 відсотків, виробникам фонограм (відеограм) – 25 відсотків

в) авторам творів, що виконуються – 25 відсотків, виконавцям – 25 відсотків, виробникам фонограм (відеограм) – 50 відсотків

До спадкоємців виконавців і правонаступників виробників фонограм і відеограм та організацій мовлення переходить:

а) право дозволяти чи забороняти використання виконань, фонограм, відеограм, публічні сповіщення, а також право на одержання винагороди у межах строку дії майнових прав

б) право на одержання винагороди у межах строку дії майнових прав за використання фонограм і відеограм

Надайте визначення таким термінам:

«твір» – це ...

«похідний твір» – це...

«творчий характер об'єкта авторського права» означає, що твір ...

«об'єктивною формою вираження твору» е...

Іноземні та інші особи, що проживають чи мають постійне місцезнаходження поза межами України, у відносинах з Державним департаментом інтелектуальної власності реалізують свої права:

а) особисто

б) тільки через представників, зареєстрованих згідно з Положенням про представників у справах інтелектуальної власності

в) особисто або через будь-яку довірену особу

Об'єктом винаходу може бути:

а) продукт (пристрій, речовина тощо) або процес у будь-якій сфері технології

б) пропозиція, яка містить технологічне (технічне) або організаційне рішення у будь-якій сфері її діяльності

в) продукт (пристрій, речовина тощо), процес у будь-якій сфері технології та пропозиція, яка містить технологічне (технічне) або організаційне рішення у будь-якій сфері її діяльності

Умовами придатності для набуття права інтелектуальної власності на винахід є:

- а) новизна, винахідницький рівень та придатність для промислового використання
- б) новизна та винахідницький рівень
- в) винахідницький рівень

Умовами придатності для набуття права інтелектуальної власності на корисну модель є:

- а) новизна та придатність для промислового використання
- б) новизна та винахідницький рівень
- в) винахідницький рівень та придатність для промислового використання

Правова охорона згідно з Законом України «Про винаходи і корисні моделі» поширюється на:

- а) біологічні в своїй основі процеси відтворення рослин та тварин, що не відносяться до небіологічних та мікробіологічних процесів
- б) топографії інтегральних мікросхем
- в) результати художнього конструювання
- г) лікарський засіб, засіб захисту тварин, засіб захисту рослин тощо

Правову охорону відповідно до Закону України «Про охорону прав на промислові зразки» можуть одержати:

- а) об'єкти архітектури (крім малих архітектурних форм), промислові, гідротехнічні та інші стаціонарні споруди
- б) друкована продукція як така
- в) об'єкти нестійкої форми з рідких, газоподібних, сипких або подібних до них речовин тощо
- г) форма, малюнок чи розфарбування або їх поєднання, які визначають зовнішній вигляд промислового виробу

Законом України «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі» передбачено такі строки правової охорони винаходу:

- а) 20 років і 5 років
- б) 10 років і 6 років
- в) 20 років і 6 років

Набуття права інтелектуальної власності на винахід засвідчується:

- а) патентом
- б) свідоцтвом
- в) авторським свідоцтвом

Право на одержання патенту на службовий винахід має:

- а) роботодавець винахідника
- б) винахідник
- в) роботодавець винахідника і винахідник

Експертиза заявки стосовно патенту на винахід складається з:

- а) попередньої, формальної та кваліфікаційної експертиз
- б) формальної та кваліфікаційної експертиз
- в) попередньої та кваліфікаційної експертиз

Майнові права інтелектуальної власності на винахід є чинними:

- а) з дати, наступної за датою їх державної реєстрації, за умови підтримання чинності цих прав відповідно до закону
- б) з дати, наступної за датою подання заявки на реєстрацію, за умови прийняття позитивного рішення щодо реєстрації прав на об'єкт
- в) з дати створення винаходу за умови прийняття позитивного рішення щодо реєстрації прав на об'єкт

Порушенням прав володільця патенту може бути:

- а) використання запатентованого винаходу (корисної моделі) без комерційної мети
- б) в конструкції чи при експлуатації транспортного засобу іноземної держави, який тимчасово або випадково перебуває у водах, повітряному просторі чи на території України, за умови, що винахід (корисна модель) використовується виключно для потреб зазначеного засобу
- в) застосування процесу, що охороняється патентом, або пропонування його для застосування в Україні, якщо особа, яка пропонує цей процес, знає про те, що його застосування забороняється без згоди власника патенту або, виходячи з обставин, це і так є очевидним

Строк чинності майнових прав інтелектуальної власності на винахід, корисну модель, промисловий зразок спливає через визначений закон строк, який підліковується з:

- а) дати подання заявки на реєстрацію
- б) дати, наступною за державної реєстрацією

Строк чинності майнових прав інтелектуальної власності після його спливу може бути продовжений щодо:

- а) винаходу
- б) корисної моделі
- в) промислового зразка

Патент, що отриманий за патентною процедурою в Україні є чинним:

- а) тільки на території України
- б) на території України і країн, на території яких діє договір про патентну кооперацію (РСТ)
- в) на території країн – членів Всесвітньої організації інтелектуальної власності

Несплата у встановлений строк річного збору за підтримання чинності патенту є підставою для:

- а) припинення дії патенту
- б) визнання патенту недійсним
- в) нарахування штрафних санкцій на власника патенту

Якщо патентування винаходу (корисної моделі) провадиться за процедурою Договору про патентну кооперацію, міжнародна заявка подається до:

- а) центрального органу виконавчої влади з питань правової охорони інтелектуальної власності
- б) Державного підприємства «Український інститут інтелектуальної власності»
- в) Міжнародного бюро ВОІВ

Розкрийте значення таких категорій:

«новизна винаходу» – це...

«винахідницький рівень» – це...

«придатність для промислового використання» – це...

Об'єктом цивільно-правових угод можуть бути майнові права інтелектуальної власності на:

- а) комерційне найменування
- б) торговельну марку
- в) географічне зазначення

Позначення ® використовується для сповіщення про права інтелектуальної власності на:

- а) об'єкт авторського права
- б) торговельну марку
- в) об'єкт суміжних прав

У якості знаків торговельних марок можуть бути зареєстровані
а) позначення, які складаються лише з однієї літери, цифри, лінії, простої геометричної фігури, що не мають характерного графічного виконання

б) реалістичні зображення товарів

в) словесні, образотворчі, об'ємні і інші позначення і їх комбінації

г) тривимірні об'єкти, форма яких обумовлена виключно функціональним призначенням

д) загальноживані скорочення

Права інтелектуальної власності на торговельну марку:

а) можуть належати одночасно кільком фізичним особам

б) можуть належати одночасно кільком фізичним та (або) юридичним особам

в) можуть належати одночасно тільки одній особі

Охорона добре відомих торговельних марок в Україні здійснюється на підставі:

а) відповідної національної реєстраційної процедури

б) визнання їх такими Апеляційною палатою Державного департаменту інтелектуальної власності України або судом

в) не потребують ніяких підтверджень

Строк чинності майнових прав інтелектуальної власності на добре відому торгову марку складає:

а) десять років з дати, наступної за датою подачі заявки на реєстрацію торгової марки

б) десять років з дати, наступної за датою отримання свідоцтва

в) безстроково

Майнові права на торговельну марку в Україні засвідчуються:

а) свідоцтвом

б) авторським свідоцтвом

в) патентом

Строк чинності майнових прав на торгову марку складає:

а) десять років з моменту створення і використання торгової марки за умови подальшої її реєстрації в установленому порядку

б) десять років з дати, наступної за датою подачі заявки на реєстрацію торгової марки

в) десять років з дати, наступної за датою отримання свідоцтва

Права на комерційне найменування охороняється за наявності:

- а) свідоцтва про державну реєстрацію суб'єкта господарювання
- б) свідоцтва Державної служби інтелектуальної власності України
- в) факту використання комерційного найменування без подання відповідних заявок на реєстрацію

Навність у осіб однакових комерційних найменувань:

- а) допускається законом за умови, якщо це не вводить в оману споживачів щодо товарів, які вони виробляють та (або) реалізують, та послуг, які ними надаються
- б) не допускається ні за яких умов

Право інтелектуальної власності на комерційне найменування виникає:

- а) з моменту його першого використання
- б) з моменту подачі заявки на реєстрацію
- в) з моменту проведення державної реєстрації і внесення відповідної інформації в державний реєстр

Майнові права інтелектуальної власності на комерційне найменування передаються іншій особі:

- а) лише разом з цілісним майновим комплексом особи, якій ці права належать, або його відповідною частиною
- б) на підставі ліцензійного договору про передання прав інтелектуальної власності на використання комерційного найменування
- в) на підставі договору комерційної концесії

Права інтелектуальної власності на комерційне найменування припиняють дію з:

- а) моменту ліквідації юридичної особи
- б) моменту реорганізації шляхом виділення
- в) моменту передання цілісного майнового комплексу або його частині іншій особі

Право інтелектуальної власності на географічне зазначення виникає:

- а) з дати державної реєстрації цього права
- б) з дати реєстрації місцевості як кваліфікованого зазначення походження товарів
- в) з моменту вироблення товарів з особливими властивостями або якостями, обумовленими природними умовами та/або людським фактором

Суб'єктами права інтелектуальної власності на географічне зазначення можуть бути:

- а) виробники товарів, асоціації споживачів, інші особи

б) будь-які особи, що проживають в даній місцевості

Строк чинності права інтелектуальної власності на географічне зазначення:

а) не припиняється, діє безстрокове

б) припиняється у разі втрати характеристик товару, позначеного цим зазначенням

в) припиняється за рішенням власника свідоцтва

Продовжите такі вислови:

«засоби індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів та послуг» – це...

«видами географічного зазначення» є ...

Співвідношення найменування юридичної особи та комерційного найменування полягає у наступному...

Право на наукове відкриття виникає:

а) з моменту встановлення відкриття

б) з моменту оприлюднення відкриття

в) з моменту державної реєстрації відкриття

Особисте немайнове право на надання відкриттю власного імені є:

а) правом на титулізацію об'єкта інтелектуальної власності

б) правом на номіналізацію об'єкта інтелектуальної власності

в) правом на сакрарезацію об'єкта інтелектуальної власності

Право на наукове відкриття засвідчується:

а) свідоцтвом

б) дипломом

в) патентом

г) ліцензією

Автору наукового відкриття належать:

а) особисте немайнове право авторства, право надати науковому відкриттю своє ім'я або спеціальну назву

б) майнові права інтелектуальної власності, пов'язані з використанням та наданням дозволу на використання об'єкту інтелектуальної власності

в) комплекс особистих немайнових та майнових прав інтелектуальної власності

Суб'єктами права інтелектуальної власності на раціоналізаторську пропозицію є:

а) автор раціоналізаторської пропозиції

б) юридична особа, якій ця пропозиція подана

в) автор раціоналізаторської пропозиції та юридична особа, якій ця пропозиція подана

Права інтелектуальної власності у автора раціоналізаторської пропозиції виникають у зв'язку :

а) із фактом створення нового і корисного для юридичної особи рішення (право на подання заяви, право на встановлення першості, право на офіційне визнання пропозиції раціоналізаторською шляхом видачі на неї посвідчення)

б) із офіційною кваліфікацією пропозиції як раціоналізаторської (право авторства, право на авторське ім'я)

в) із використанням раціоналізаторської пропозиції (право на добросовісне заохочення)

Майнові права інтелектуальної власності на сорт рослин, породи тварин засвідчуються:

- а) свідоцтвом
- б) дипломом
- в) патентом
- г) ліцензією

Особисті немайнові права інтелектуальної власності на сорт рослин, породи тварин:

а) засвідчуються державною реєстрацією

б) не потребують державної реєстрації, виникають з моменту створення сорту рослин, породи тварин

Строк чинності виключних майнових прав інтелектуальної власності на сорт рослин, породи тварин спливає через:

- а) 25 років
- б) 30 років
- в) 35 років

Майнові права інтелектуальної власності на компонування інтегральної мікросхеми засвідчуються:

- а) свідоцтвом
- б) дипломом
- в) патентом
- г) ліцензією

Умовами придатності компонування інтегральної мікросхеми для набуття прав інтелектуальної власності щодо неї є:

- а) оригінальність компонування інтегральної мікросхеми
- б) придатність для промислового використання
- в) оригінальність та придатність для промислового використання

Строк чинності виключних майнових прав інтелектуальної власності на компонування інтегральної мікросхеми спливає через:

- а) 10 років
- б) 30 років
- в) 50 років

Однією з ознак комерційної таємниці є:

- а) творчий характер інформації
- б) промислова придатність інформації
- в) комерційна цінність

Права інтелектуальної власності на комерційну таємницю в обов'язковому порядку втрачають свою дію з:

- а) моменту припинення діяльності суб'єкта господарювання
- б) моменту втрати комерційної цінності (моральним старінням інформації)
- в) моменту, коли відомості стали відомі невизначеному колу осіб
- г) моменту, коли відомості стали відомі визначеному колу осіб

Суб'єктами права інтелектуальної власності на комерційну таємницю можуть бути:

- а) фізичні особи
- б) юридичні особи приватного права
- в) суб'єкти господарювання
- г) всі учасники цивільних правовідносин

Захист прав від неправомірного використання комерційної таємниці передбачено Законом України:

- а) «Про авторське право і суміжні права»
- б) «Про охорону прав на винаходи і корисні моделі»
- в) «Про захист від недобросовісної конкуренції»

Розкрийте значення наступних категорій:

- «комерційна таємниця» - це
- «науковим відкриттям» є...
- «компонування інтегральної мікросхеми» - це...

Укладення договору щодо розпорядження майновими правами інтелектуальної власності на твори в усній формі:

- а) можливо у будь-яких випадках
- б) ніколи не можливо
- в) можливе для договорів про використання (опублікування) твору в періодичних виданнях

Найбільший обсяг прав при укладенні ліцензійного договору чи отриманні ліцензії надає наступний вид ліцензій:

- а) невиключна
- б) виключна
- в) одинична

У випадку, коли у ліцензійному договорі не зазначено вид ліцензії, вважається, що:

- а) за ліцензійним договором надається невиключна ліцензія
- б) за ліцензійним договором надається виключна ліцензія
- в) за ліцензійним договором надається одинична ліцензія

Реєстрація невиключної ліцензії на використання об'єкта права інтелектуальної власності, не виключного ліцензійного договору відповідно до чинного законодавства:

- а) є факультативною
- б) є обов'язковою

Платіж, що не залежить від зриву впровадження, неуспішної експлуатації ліцензії, невдалої кон'юнктури ринку; гарантує ліцензіара від ризиків і застосовується при укладанні договору з маловідомими і економічно слабкими партнерами; застосовується в країнах з нестабільною економікою, має назву:

- а) роялті
- б) паушальний платіж
- в) гонорар

Відповідно до Цивільного кодексу України майнові права на об'єкт інтелектуальної власності, що створений у зв'язку з виконанням трудового договору, належать:

- а) працівникові, який створив цей об'єкт
- б) роботодавцю
- в) працівникові і роботодавцю спільно

Сторонами договору комерційної концесії можуть бути:

- а) тільки фізичні особи, які є суб'єктами підприємницької діяльності
- б) тільки юридичні особи, які займаються господарською діяльністю
- в) будь-які фізичні або юридичні особи
- г) будь-які фізичні або юридичні особи, які є суб'єктами підприємницької діяльності

Предметом договору комерційної концесії не може бути:

- а) ноу-хау, комерційний досвід
- б) об'єкти авторського права
- в) торговельні марки
- г) географічне зазначення

Момент набуття чинності для сторін договору комерційної концесії визначається:

- а) моментом досягнення усної згоди щодо всіх умов договору
- б) моментом укладення договору у письмовій формі
- в) моментом його державної реєстрації

Момент набуття чинності договору комерційної концесії для третіх осіб визначається:

- а) моментом укладення договору у письмовій формі
- б) моментом його нотаріального посвідчення
- в) моментом його державної реєстрації

Контрафактне виготовлення твору – це дії, що полягають у:

- а) недозволеному виданні твору, щодо якого автор здійснив своє право на відмову від публікації
- б) відтворенні твору, шляхом недозволеного використання об'єкта інтелектуальної власності
- в) посяганні на цілісність твору

10. ПИТАННЯ ДЛЯ ПЕРЕВІРКИ ЗНАТЬ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1. Історія розвитку правової охорони інтелектуальної власності.
2. Поняття і види інтелектуальної, творчої діяльності.
3. Поняття і сутність права інтелектуальної власності.
4. Речові права (право власності) та права на результати інтелектуальної діяльності: співвідношення і розмежування.
5. Предмет і метод права інтелектуальної власності.
6. Принципи і функції права інтелектуальної власності.
7. Інститути (структура) права інтелектуальної власності.
8. Об'єкти права інтелектуальної власності.
9. Суб'єкти права інтелектуальної власності.
10. Зміст права інтелектуальної власності.
11. Джерела права інтелектуальної власності.
12. Загальна характеристика державного управління у сфері охорони власності.
13. Державна система охорони та захисту прав інтелектуальної власності в Україні.
14. Державна служба інтелектуальної власності України.
15. Державні організації та підприємства, що підпорядковуються ДСІВ України
16. Повноваження у сфері інтелектуальної власності окремих державних органів та осіб.
17. Громадські організації та асоціації у сфері охорони інтелектуальної власності
18. Всесвітня організація інтелектуальної власності у системі міжнародно-правової охорони інтелектуальної власності.
19. Регіональні організації у сфері охорони інтелектуальної власності.
20. Еволюція правової охорони авторського права.
21. Авторське право як інститут права інтелектуальної власності.
22. Функції авторського права.
23. Принципи авторського права.
24. Концепції правової охорони інтелектуальної власності (копірайт и копілефт).
25. Сфера дії авторського права

26. Поняття, види творів та умови надання їм правової охорони.
27. Характеристика окремих видів творів.
28. Суб'єкти авторських прав.
29. Підстави виникнення та зміст авторських прав. Обмеження авторських прав.
30. Право слідування та право доступу як специфічні права авторів окремих видів творів.
31. Історія становлення регулювання суміжних прав.
32. Виконання як об'єкт суміжних прав.
33. Фонограми, відеограми як об'єкт суміжних прав.
34. Програми (передачі) організації мовлення як об'єкт суміжних прав.
35. Умови надання правової охорони об'єктам суміжних прав.
36. Суб'єкти суміжних прав.
37. Підстави виникнення суміжних прав.
38. Зміст суміжних прав.
39. Сфера дії суміжних прав.
40. Обмеження суміжних прав
41. Поняття та види художніх творів з зображенням фізичної особи.
42. Поняття та класифікація фотографічних творів з зображенням фізичної особи.
43. Порядок та умови правомірності фотографування фізичної особи
44. Використання фотографічних творів з зображенням фізичної особи на підставі договору
45. Вільне використання фотографічних та інших художніх творів з зображенням фізичної особи.
46. Принципи використання фотографічних та інших художніх творів з зображенням фізичної особи.
47. Поняття та становлення системи колективного управління майновими правами суб'єктів авторських і суміжних прав.
48. Правове регулювання діяльності організацій колективного управління правами в Україні.
49. Види та форми організацій колективного управління авторськими і суміжними правами.
50. Повноваження та обов'язки організацій колективного управління правами.

51. Контроль за діяльністю організацій колективного управління правами.
52. Поняття, сутність та предмет патентного права.
53. Принципи та функції патентного права.
54. Винаходи та корисні моделі як об'єкт патентного права.
55. Промислові зразки як об'єкт патентного права.
56. Умови надання правової охорони об'єктам патентного права.
57. Суб'єкти патентних правовідносин.
58. Патент як охоронний документ: поняття, ознаки, види, межі чинності.
59. Права на патент та права з патенту. Зміст патентних прав.
60. Порядок засвідчення патентних прав. Заявка на видачу патенту.
61. Проведення експертиз у патентному праві.
62. Реєстрація та видача патенту.
63. Особливості набуття та здійснення права першокористувача.
64. Припинення чинності патенту та визнання патенту недійсним.
65. Поняття та функції торговельної марки.
66. Види торговельних марок.
67. Суб'єкти права інтелектуальної власності на торговельну марку.
68. Процедура оформлення права інтелектуальної власності на торговельну марку.
69. Умови надання правової охорони торговельним маркам.
70. Право попереднього користувача на торговельну марку.
71. Визнання торговельної марки добре відомою та особливості її правової охорони.
72. Строк чинності та зміст права інтелектуальної власності на торговельну марку.
73. Дострокове припинення чинності та визнання недійсними свідоцтва на знак для товарів та послуг.
74. Обмеження прав власників свідоцтв на знаки для товарів та послуг.
75. Реєстрація прав інтелектуальної власності на торговельну марку в іноземних державах.
76. Еволюція інституту комерційного найменування.
77. Поняття, ознаки, принципи та функції комерційного найменування.

78. Структура комерційного найменування.
79. Вимоги щодо комерційного найменування.
80. Співвідношення комерційного найменування з найменуванням юридичної особи.
81. Суб'єкти права інтелектуальної власності на комерційне найменування.
82. Зміст прав інтелектуальної власності на комерційне найменування.
83. Поняття географічного зазначення.
84. Види географічних зазначень.
85. Функції географічних зазначень.
86. Умови надання правової охорони географічним зазначенням.
87. Порядок реєстрації географічних зазначень.
88. Суб'єкти права інтелектуальної власності на географічні зазначення.
89. Строк чинності та зміст права інтелектуальної власності на географічні зазначення.
90. Поняття та умови надання правової охорони комерційної таємниці.
91. Співвідношення комерційної таємниці та ноу-хау.
92. Суб'єкти права інтелектуальної власності на комерційну таємницю.
93. Підстави виникнення, припинення та зміст прав інтелектуальної власності на комерційну таємницю.
94. Договори про конфіденційність.
95. Відповідальність за порушення прав інтелектуальної власності на комерційну таємницю.
96. Правова охорона селекційних досягнень у рослинництві і тваринництві.
97. Об'єкти та умови надання правової охорони селекційним досягненням.
98. Процедура набуття прав інтелектуальної власності на селекційні досягнення.
99. Суб'єкти прав інтелектуальної власності на результати селекційної діяльності.
100. Зміст прав інтелектуальної власності на селекційні досягнення та строк їх дії.
101. Об'єкти та ознаки наукових відкриттів.
102. Суб'єкти права на відкриття та їх права.

103. Поняття та ознаки компонування інтегральної мікросхеми.
104. Порядок набуття та зміст прав інтелектуальної власності на компонування інтегральної мікросхеми.
105. Загальна характеристика та види договорів у сфері інтелектуальної власності.
106. Договори на право використання об'єктів інтелектуальної власності.
107. Договори про створення об'єктів права інтелектуальної власності.
108. Договори про створення за замовленням і використання об'єкта права інтелектуальної власності.
109. Договори про розпорядження правами на об'єкти права інтелектуальної власності, створені у зв'язку з виконанням трудового договору.
110. Договір про передання (відчуження) майнових прав інтелектуальної власності.
111. Договір комерційної концесії.
112. Забезпечувальні договори.
113. Договори про надання послуг у сфері інтелектуальної діяльності.
114. Договір про створення та використання фотографічних та інших художніх творів.
115. Договір про здійснення виконавської діяльності.
116. Продюсерський договір.
117. Охорона права інтелектуальної власності та захист права інтелектуальної власності: співвідношення понять. Зміст права на захист: матеріальна та процесуальна складові.
118. Підстави захисту права інтелектуальної власності: порушення права, невизнання права, оспорювання права.
119. Форми захисту права інтелектуальної власності: юрисдикційна (судова та позасудова (спеціальна)); неюрисдикційна.
120. Загальні способи захисту прав інтелектуальної власності. Міри захисту та міри відповідальності.
121. Спеціальні способи захисту прав інтелектуальної власності.
122. Поняття та види юридичної відповідальності за порушення прав інтелектуальної власності (цивільно-правова; адміністративно-правова; кримінально-правова).
123. Митні засоби захисту прав інтелектуальної власності (захист прав інтелектуальної власності на митному кордоні).

124. Захист від недобросовісної конкуренції у сфері інтелектуальної власності.
125. Охорона прав інтелектуальної власності у цифровому середовищі.
126. Охорона електронних аудіо книг.
127. Охорона авторських прав на веб-сайт.
128. Охорона прав інтелектуальної власності на комп'ютерні програми.
129. Охорона прав інтелектуальної власності та інших цивільних прав у соціальних мережах Інтернет.
130. Охорона прав інтелектуальної власності у сфері високої моди.
131. Охорона прав інтелектуальної власності у сфері музичного шоу-бізнесу.
132. Охорона прав інтелектуальної власності у спортивній діяльності.
133. Охорона прав інтелектуальної власності у лікєро-горілчаній промисловості.
134. Охорона прав інтелектуальної власності у сфері виробництва ювелірних прикрас.
135. Охорона прав інтелектуальної власності у сфері ресторанного бізнесу.
136. Охорона прав інтелектуальної власності у сфері реклами.
137. Охорона культурних цінностей.
138. Особливості охорони фольклору.
139. Еволюція розуміння твору дизайну та його сучасне тлумачення.
140. Місце творів дизайну серед об'єктів права інтелектуальної власності.
141. Класифікації творів дизайну.
142. Вимоги щодо надання правової охорони творам дизайну.
143. Співвідношення та розмежування твору дизайну, промислових зразків та інших об'єктів.
144. Суб'єкти та зміст прав інтелектуальної власності на твір дизайну.
145. Кумулятивна чи альтернативна форма захисту творів дизайну.
146. Захист пра інтелектуальної власності на твори дизайну.
147. Іноземна практика щодо захисту творів дизайну.
148. Поняття, ознаки і правова природа мережі Інтернет.

149. Правовідносини в мережі Інтернет: поняття, ознаки, види, об'єкти, суб'єкти.

150. Інтелектуальна власність у електронній комерції (оборот результатів інтелектуальної діяльності в сфері електронної комерції (торгівлі).

151. Правова охорона творів, розміщених у мережі Інтернет (Об'єкти авторського права у цифровому середовищі).

152. Мультимедійні та мережеві твори.

153. Інтернет – сайт як новітній об'єкт авторського права.

154. Використання товарних знаків у мережі Інтернет. Спільні рекомендації ВОІВ щодо охорони товарних знаків в Інтернеті.

155. Юридична відповідальність Інтернет – провайдерів.

156. Поняття та ознаки доменного імені.

157. Структура та класифікація доменних імен.

158. Суб'єкти права на доменне ім'я.

159. Виникнення прав на доменне ім'я. Реєстрація доменів. Природа та зміст права на доменне ім'я.

160. Співвідношення прав на доменне ім'я з правами на інші засоби індивідуалізації.

161. Характеристика та види кіберсквоттингу.

162. Історично-правовий огляд створення та розвитку електронних бібліотек.

163. Правове поле функціонування електронних бібліотек за законодавством України. Проблематика правового регулювання діяльності електронних бібліотек.

164. Понятійно-правовий аналіз дефініції «електронна бібліотека».

165. Співвідношення поняття «електронна бібліотека» з поняттями «цифрова бібліотека», «віртуальна бібліотека», «комп'ютерна бібліотека», «машиночитанна бібліотека».

166. Співвідношення понять: «електронна бібліотека», «база даних» та «мережа Інтернет».

167. Суб'єкти в сфері діяльності електронних бібліотек. Співвідношення понять: «володар електронної бібліотеки», «власник електронної бібліотеки», «творець електронної бібліотеки», «правовласник електронної бібліотеки», «користувач електронної бібліотеки».

168. Особливості інституціоналізації правового статусу електронних бібліотек.

169. Особливості авторсько-правових відносин в сфері діяльності електронних бібліотек.

170. Загальна характеристика міжнародної системи охорони та міжнародних договорів у сфері інтелектуальної власності.
171. Міжнародно-правова охорона авторського права.
172. Міжнародно-правова охорона суміжних прав.
173. Міжнародно-правова охорона промислової власності.
174. Міжнародно-правова охорона засобів індивідуалізації.
175. Загальні засади правової охорони інтелектуальної власності в ЄС.
176. Проблеми гармонізації та уніфікації законодавства у сфері охорони інтелектуальної власності в ЄС.
177. Джерела правової охорони інтелектуальної власності в ЄС.
178. Авторське право і суміжні права в ЄС.
179. Право промислової власності в ЄС.
180. Забезпечення дотримання прав інтелектуальної власності в ЄС.

11. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

Основна література

1. Арістова І. В. Наука «Інформаційне право» на новому етапі розвитку інформаційного суспільства. *Правова інформатика*. 2011. № 1. С. 3-11.
2. Івасенко К. І. Інтелектуальна власність в епоху цифрових технологій та діджиталізації. *Актуальні проблеми інтелектуального, інформаційного, ІТ та Інтернет права: матеріали ІV всеукраїнської науково – практичної конференції* (Львів, 29 вересня 2022 р.). Львів: юрид. ф-т львівського нац. ун-ту ім. І. Франка, 2022. 310 с.
3. Гетьманцева Н. Д., Процьків Н. М., Нові контури цивільного права в епоху цифрових технологій. *Цивільне право України: нові виклики і перспективи розвитку*. Харків, 2020. С.18-22.
4. Освітньо-професійна програма «Управління ІТ проектами» підготовки здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 126 Інформаційні системи та технології галузі знань «Інформаційні технології». URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/47873> (дата звернення: 08.06.2023).
5. Указ Президента України «Про національну програму правової освіти населення» № 992/2001 від 18.10.2001 р. URL: www.rada.gov.ua (дата звернення: 01.06.2023).
6. Попадич О. О. Педагогічні умови правового виховання майбутніх фахівців комп'ютерної галузі : дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук : спец. 13.00.07 «Теорія і методика виховання». Умань, 2014. 283 с.
7. Стратегія розвитку інформаційного суспільства в Україні. Схвалена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 15 травня 2013 р. №386-р. URL: [https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/386-2013-%D1 %80](https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/386-2013-%D1%80) (дата звернення: 03.06.2023).
8. Михайлюк Г.О., Право інтелектуальної власності та інформаційні технології. *Часопис цивілістики*. Вип. 26 С. 65-68. URL: [http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/13350/Mykha iliuk_Pravo_intelektualnoi_vlasnosti_ta_informatsiini_tekhnolohii.pdf?sequence=1&isAllowed=y](http://ekmair.ukma.edu.ua/bitstream/handle/123456789/13350/Mykha%20iliuk_Pravo_intelektualnoi_vlasnosti_ta_informatsiini_tekhnolohii.pdf?sequence=1&isAllowed=y) (дата звернення: 05.06.2023).
9. Інтелектуальна власність в умовах діджиталізації. *Business consulting academy*. 2021. Електронний ресурс: <https://www.bca.education/intelektualna-vlasnist-v-umovah-didzhitalizatsiyi/>
10. Костюченко О. М. Правове регулювання інтелектуальної власності в Україні. Електронний ресурс: <https://minjust.gov.ua/m/str/4487> (дата звернення: 08.06.2023).
11. Інтелектуальна власність: навч. посібник / Т. Г. Васильців та ін. Львів: Львівська комерційна академія, 2015. 172 с.

12. Інтелектуальна власність: навч. посібник для студ. вищ. навч. закл. / За заг. ред. Нестерцової-Собакарь О. В. Дніпро: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. 140 с.
13. Інтелектуальна власність: навчальний посібник / під ред. В. П. Мартинюка. Тернопіль: ТНЕУ, 2015. 360 с.
14. Мікульонок І.О. Інтелектуальна власність: навчальний посібник. 3-тє вид. Київ: Кондор-Видавництво, 2015. 242 с.
15. Потехіна В.О. Інтелектуальна власність: навч. посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2008. 414 с.
16. Право інтелектуальної власності: Академ. курс: Підручник для студентів вищих
17. Цивільне право: підручник: у 2 т. / за ред.: В. І. Борисова, І. В. Спасибо-Фатєєва, В. Л. Яроцький. 2-ге вид., переробл. та допов. Т. 1. Харків: Право, 2014. 656 с.
18. Шуба І. В. Інтелектуальна власність. Конспект лекцій з дисципліни «Інтелектуальна власність» розкриває основи права інтелектуальної власності, способи набуття прав на об'єкти інтелектуальної власності їх розпорядження та захисту. НТУ «ХП». 2021, с. 93.

Додаткова

1. Інтелектуальна власність. Законодавство, судова практика: практичний посібник. Київ: Центр учбової літератури, 2016. 344 с.
2. Кодинець А.О. Правові засади оновлення законодавства України у сфері інтелектуальної власності в умовах сучасності. *Сучасна цивілістична наука в умовах гібридної війни: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Київ, 16 листопада 2017 р.* Київ : Таврійський національний університет імені В.І.Вернадського, 2017. С. 106-109.
3. Кодинець А.О. Правові засади систематизації інформаційних зобов'язань. *Підприємництво, господарство і право.* 2017. №11. С. 35–39.
4. Крижна В. М. Види торговельних марок. *Теорія і практика інтелектуальної власності.* 2008. № 1. С. 44–51.
5. Особисті немайнові права інтелектуальної власності творців: монографія / за заг. ред. В. В. Луця. Тернопіль: Підруч. і посіб., 2007. 256 с.
6. Патентознавство: навчальний посібник / укл. Л.Г. Ніколайчук, Л.Б. Демидчук. Львів: ЛІКА, 2015. 172 с.
7. Попадич О. О. Роль професійно-правової обізнаності майбутнього педагога у антидискримінаційному підході до професійної діяльності. *Актуальні проблеми сучасної соціології і соціальної роботи та професійної підготовки фахівців: антидискримінаційна теорія і практика: Матеріали доповідей та повідомлень Міжнародної науково-практичної конференції / за ред. І.В. Козубовської, Ф.Ф. Шандора.* Ужгород: РІК-У, 2018. С. 78–80.
8. Попадич О. О., Варга О. Л. Формування культури інформаційно-правової поведінки майбутнього педагога в класичному університеті: зб.

наук. праць «Педагогічні інновації у фаховій освіті», м. Ужгород, 2020. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2020. Вип. 1(11). С. 103–110.

9. Понадич О., Біляк В. Методика формування правосвідомості майбутніх педагогів у вищому навчальному закладі. *Педагогічні інновації у фаховій освіті: зб. наук. праць* / ред. кол. : І. В. Козубовська та ін. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2017. Вип. 1(8). С. 26–33.

10. Потоцький М.Ю. Господарсько-правовий захист інтелектуальної власності в Україні: монографія. Київ: ДП «Видавничий дім «Персонал», 2014. 620 с.

11. Сучасні виклики і актуальні проблеми права інтелектуальної власності в Україні та Європі: *збірник матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції (6 жовтня 2014 р.)* / укл. Ю.Л. Бошицький та ін. Вип. 1. Київ: Ліра, 2014. 312 с.

12. Харитонова О.І. Правовідносини інтелектуальної власності, що виникають внаслідок створення результатів творчої діяльності (концептуальні засади). Одеса: Фенікс, 2011. 346 с.

Електронні інформаційні ресурси

Законодавство України про інтелектуальну власність

1. Конституція України : від 28.06.1996 р. № 254к/96-ВР : станом на 1 січ. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254k/96-вр> .

2. Про охорону прав на винаходи і корисні моделі : Закон України від 15.12.1993 р. № 3687-ХІІ : станом на 14 жовт. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3687-12> .

3. Про охорону прав на зазначення походження товарів: Закон України від 16.06.1999 р. № 752-ХІV: станом на 16 жовт. 2012 р. URL: <http://consultant.parus.ua/?doc=08CRI5D6A2> .

4. Про особливості державного регулювання діяльності суб'єктів господарювання, пов'язаної з виробництвом, експортом, імпортом дисків для лазерних систем зчитування : Закон України від 17.01.2002 р. № 2953-ІІІ : станом на 14 жовт. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2953-14> .

5. Про ефективне управління майновими правами правовласників у сфері авторського права і (або) суміжних прав : Закон України від 15.05.2018 р. № 2415-ВІІІ : станом на 29 листоп. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2415-19> .

6. Про наукову і науково-технічну діяльність : Закон України від 26.11.2015 р. № 848-ВІІІ . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/848-19> .

7. Про внесення змін до Закону України «Про захист інформації в автоматизованих системах»: Закон України від 31.05.2005 р. № 2594-ІV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2594-15> .

8. Про захист інформації в інформаційно-телекомунікаційних системах : Закон України від 05.07.1994 р. № 80/94-ВР : станом на 4 лип. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80/94-вр> .
9. Про наукову і науково-технічну експертизу : Закон України від 10.02.1995 р. № 51/95-ВР : станом на 16 жовт. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/51/95-вр> .
10. Про державну підтримку засобів масової інформації та соціальний захист журналістів : Закон України від 23.09.1997 р. № 540/97-ВР : станом на 3 лип. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/540/97-вр> .
11. Про схвалення Концепції реформування державної системи правової охорони інтелектуальної власності в Україні : Розпорядж. Каб. Міністрів України від 01.06.2016 р. № 402-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/402-2016-р> .
12. Про авторське право і суміжні права : Закон України від 23.12.1993 р. № 3792-ХІІ : станом на 14 жовт. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3792-12> .
13. Кодекс України про адміністративні правопорушення (статті 213 - 330) : Кодекс України від 07.12.1984 р. № 8073-Х : URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80732-10> .
14. Про інформацію : Закон України від 02.10.1992 р. № 2657-ХІІ : станом на 16 лип. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12> ..
15. Про науково-технічну інформацію : Закон України від 25.06.1993 р. № 3322-ХІІ : станом на 19 квіт. 2014 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3322-12> .
16. Про державну таємницю : Закон України від 21.01.1994 р. № 3855-ХІІ : станом на 24 жовт. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3855-12> .
17. Про видавничу справу : Закон України від 05.06.1997 р. № 318/97-ВР : станом на 16 жовт. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/318/97-вр> .
18. Кримінальний кодекс України : Кодекс України від 05.04.2001 р. № 2341-ІІІ : URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14> .
19. Про охорону прав на промислові зразки : Закон України від 15.12.1993 р. № 3688-ХІІ : станом на 14 жовт. 2020 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3688-12> .
20. Митний кодекс України : Кодекс України від 11.07.2002 р. № 92-ІV : станом на 1 черв. 2012 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/92-15> .
21. Цивільний кодекс України : Кодекс України від 16.01.2003 р. № 435-ІV : URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15> .

Інформаційні ресурси

1. Бернська конвенція про охорону літературних і художніх творів : Конвенція Всесвіт. орг. інтелект. власності від 24.07.1971 р. : станом на 31 трав. 1995 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_051 .
2. Всесвітня конвенція про авторське право 1952 року : Конвенція Орг. об'єдн. націй з питань освіти, науки та культури від 06.09.1952 р. : станом на 23 груд. 1993 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_052 .
3. Ніщцька угода про Міжнародну класифікацію товарів і послуг для реєстрації знаків від 15 червня 1957 р., переглянута в Стокгольмі 14 липня 1967 р. і в Женеві 13 травня 1977 р. і змінена 28 вересня 1979 р. : Угода Орг. Об'єдн. Націй від 15.06.1957 р. : станом на 1 черв. 2000 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_066 .
4. Мадридська угода про міжнародну реєстрацію знаків від 14 квітня 1891 року (укр/рос) : Угода Королівство Іспанія від 14.04.1891 р. : станом на 25 груд. 1991 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_134 .
5. ДП «Українське агентство з авторських і суміжних прав». URL: <https://ring.org.ua/edr/uk/company/31025266> .
6. ДП «Український інститут інтелектуальної власності». URL: <http://www.ukrpatent.org/> .
7. Положення про академічну доброчесність в «Ужгородському національному університеті». URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/12223> .
8. Правила внутрішнього розпорядку Державного вищого навчального закладу «Ужгородський національний університет». URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/453> .
9. Етичний кодекс ДВНЗ «Ужгородський національний університет». URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/22896> .
10. Положенням про комісію з питань академічної доброчесності та етики ДВНЗ «Ужгородський національний університет». URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/26837> .
11. Наукова бібліотека ДВНЗ «Ужгородський національний університет». URL: <http://www.lib.uzhnu.edu.ua/> .
12. Електронний репозитарій ДВНЗ «Ужгородський національний університет». URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/cat/university-it/dspace> .
13. Сайт електронного навчання ДВНЗ «Ужгородський національний університет». URL: <https://e-learn.uzhnu.edu.ua/> .

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ
З ДИСЦИПЛІНИ
«ІНТЕЛЕКТУАЛЬНА ВЛАСНІСТЬ
ТА АВТОРСЬКЕ ПРАВО»
ДЛЯ СТУДЕНТІВ ДРУГОГО (МАГІСТЕРСЬКОГО) РІВНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ
Галузі знань 12 Інформаційні технології
Спеціальності 126 Інформаційні системи та технології
ОПП «Управління ІТ проєктами»

Формат 60×84/16. Гарнітура Times New Roman
Умов.друк.арк.: 4,65. Зам №57.

Редакційно-видавничий відділ ДВНЗ «УжНУ»
88000, м. Ужгород, вул. Заньковецької, 89
E-mail: dep-editors@uzhnu.edu.ua